

11

NIEUWSBRIEF

NOVEMBER

2020



15
JAAR

Neutr - On

Onafhankelijke VAKBOND

ECONOMIE

- ⊕ Toch rijktaks, maar te weinig!
- ⊕ Staatsschuld boven 500 miljard €
- ⊕ Kan België failliet gaan?
- ⊕ Economie vertraagt
- ⊕ Acties tegen belastingontduikers

VARIA

- ⊕ Wat verandert deze maand?
- ⊕ Regeerakkoord te rooskleurig
- ⊕ Sociale verkiezingen 2020
- ⊕ Naar Europees minimumloon?
- ⊕ Ziekenhuizen overbelast

ONDERWIJS

- ⊕ Extra loontrap onderwijs
- ⊕ Levensbeschouwing hernieuwt
- ⊕ Elke leerling een PC
- ⊕ Levenslang leren moet
- ⊕ De groep "onderwijsredders"

BOEKEN

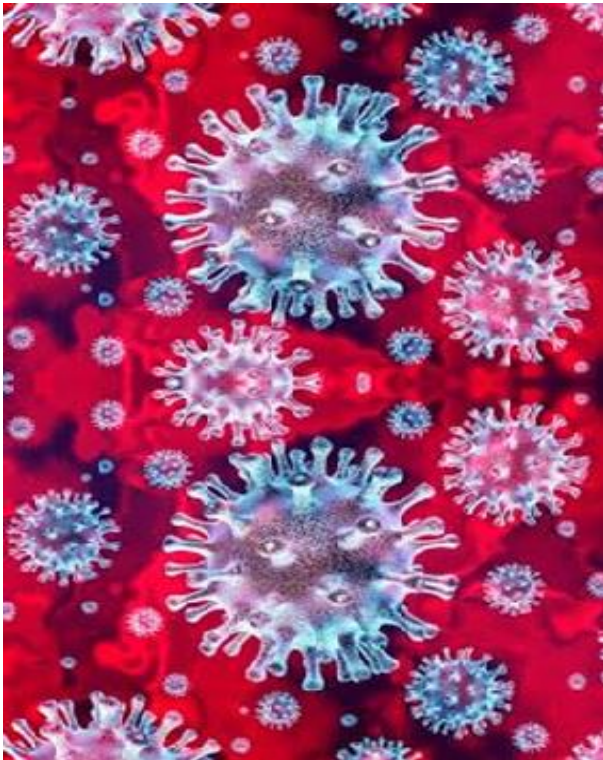
- ⊕ 75 jaar Verenigde Naties
- ⊕ Democratie en burgerdialoog
- ⊕ Armoede is illegaal
- ⊕ Over Breendonk
- ⊕ Voor de goede orde

SECTOREN

- ⊕ Worden de lonen gedeblokkeerd?
- ⊕ Zorgsector heeft personeel nodig
- ⊕ Relanceplan cultuursector
- ⊕ Is Corona een beroepsziekte?
- ⊕ Kinderzorgverlof

ANTIPESTTEAM

- ⊕ Een goede gesprek helpt
- ⊕ Kluisrekeningfraude
- ⊕ Jonge criminelen
- ⊕ Seksueel geweld stoppen



DON'T LOCK ME DOWN

*Zorg goed
voor
elkaar*

ECONOMIE

⊕ Toch rijkentaks, maar te weinig!

De regeringstop heeft een akkoord bereikt over een nieuwe effectentaks, die 420 miljoen euro moet opbrengen. Een antimisbruikbepaling laat de fiscus toe om op te treden als een effectenrekening wordt gesplitst om de taks te ontwijken.

Premier Alexander De Croo (Open VLD) en zijn vicepremiers hebben in het kernkabinet een akkoord bereikt over een nieuwe effectentaks, die minister van Financiën Vincent Van Peteghem (CD&V) op tafel had gelegd. De Croo wilde de knoop graag snel doorhakken, omdat zo'n vermogensbelasting vervelend is voor de liberalen, zeker nadat ze die hadden afgeschoten toen de PS en de N-VA daarover een deal hadden.

Hoe langer de discussie aansleepte, hoe meer kritiek er ook dreigde te komen vanuit de ondernemerswereld. Het grote verschil met de vorige versie van de effectentaks is dat nu ook vennootschappen de taks moeten betalen, als ze een effectenrekening van meer dan 1 miljoen euro aanhouden. Ondernemers die hun geld in de vennootschap houden en dat geld beleggen in aandelen, krijgen het gevoel dat de overheid weer aan hun appeltje voor de dorst knabbelt, zoals destijds met de liquidatiebonus onder de regering-Di Rupo.

Na een laatste overleg tussen de kabinetten is beslist het licht op groen te zetten voor deze nieuwe versie van de effectentaks. De socialisten hadden erop aangedrongen dat de achterpoortjes in het voorstel van Van Peteghem nog werden gesloten, zodat de taks niet zou kunnen worden ontweken door een aandelenportefeuille te spreiden over verschillende effectenrekeningen, die elk onder 1 miljoen euro blijven. Uiteindelijk gingen ze akkoord met de antimisbruikbepaling die Van Peteghem had voorgesteld. Daardoor kan de fiscus optreden als een effectenrekening wordt gesplitst om de taks te ontwijken.

Ook de Franstalige liberalen deden nog moeilijk. Ze wezen erop dat de verwachte opbrengst van 420 miljoen euro het in het regeerakkoord vastgelegde evenwicht van een derde inkomsten, een derde

besparingen, en een derde diverse inkomsten op de helling zet. Als doorgezet wordt met de effectentaks, moeten andere taksen uit de zopas ingediende programmawet worden geschrapt, klonk het bij de MR.

Een andere mogelijkheid was dat de opbrengst van de effectentaks naar een verlaging van de lasten op arbeid, bijvoorbeeld op overuren, zou gaan. Maar de Franstalige liberalen konden weinig uit de brand slepen. In het regeerakkoord is vastgelegd dat de effectentaks of 'solidariteitsbijdrage', zoals ze al wordt genoemd, naar de zorg moet gaan. Dat was de manier voor de liberalen om de taks verkocht te krijgen.

Het kabinet-Van Peteghem wenst niet te spreken van een reparatie van de effectentaks. In plaats van een belasting op de titularissen van een effectenrekening, wordt het een abonnementstaks op de effectenrekening zelf. Wie de effectenrekening in handen heeft, doet er niet meer toe. Dat betekent concreet dat niet alleen natuurlijke personen met een effectenrekening van meer dan 1 miljoen gevisieerd worden, maar ook vennootschappen. De doelgroep wordt zo aanzienlijk uitgebreid.

Volgens regeringsbronnen worden daarmee vooral grote holdings en bepaalde Luxemburgse vehikels gevisieerd waar de superrijken hun effectenrekeningen aanhouden. Want nieuw is ook dat ook juridische constructies in het buitenland worden opgenomen in de doelgroep. Voor die constructies komt de bijdrage dus boven op de Kaaimantaks. Daarnaast biedt de regering antwoord op de kritiek van het Grondwettelijk Hof dat te veel producten werden vrijgesteld. Onder de oude effectentaks vielen alleen aandelen, obligaties, beleggingsfondsen, warrants, kasbons, aandelen in beleggingsfondsen en beleggingsvennootschappen (beveks, bevaks...) enzovoort. Nu komen ook afgeleide producten, turbo's en vastgoedcertificaten in beeld.

Een opmerkelijk gegeven is dat de aandelen op naam vrijgesteld blijven. Daarmee wordt volgens de regering tegemoetgekomen aan de zin in het regeerakkoord dat de taks ondernemen niet mag ontmoedigen. De meeste bedrijfsleiders of aandeelhouders van kmo's en familiebedrijven hebben hun aandelen niet op een effectenrekening staan, maar in een aandelenregister. Investeringsmaatschappijen die in bedrijven investeren via effectenrekeningen komen wel in beeld.

De vraag blijft niettemin of dat onderscheid tussen vennootschappen met effectenrekening en ondernemers met aandelen op naam de toets van het Grondwettelijk Hof overleeft..'

Wat zijn de bedragen?

Het tarief blijft hetzelfde: 0,15 procent. Nieuw is de drempel. Bij de eerste effectentaks werden alleen rekeningen van meer dan 500.000 euro gevisieerd. Dat worden nu rekeningen van meer dan 1 miljoen euro. Wie exact 1 miljoen euro op zijn rekening heeft, betaalt dus 1.500 euro.

Volgens Neutr-On is dat veel te weinig! De regering moet meer maatregelen nemen om de rijken meer te doen bijdragen aan de maatschappij. Neutr-On eist dat op een vermogen van > 1 miljoen minstens 1% belasting wordt geheven. Ook vermogen dat in het buitenland staat moet daarbij meegerekend worden.

Steunmaatregelen

Naast het akkoord over de effectentaks bogen De Croo en zijn vicepremiers zich nog over een update van de economische steunmaatregelen die bedrijven moeten toelaten de tweede coronagolf zonder al te veel kleerscheuren door te komen.

Vicepremier en minister van Werk Pierre-Yves Dermagne (PS) vindt dat de tijdelijke werkloosheid weer zonder voorwaarden kan worden toegekend aan werknemers die zonder werk vallen, zoals tijdens de eerste golf. Bron: De Tijd

⊕ Staatsschuld boven 500 miljard €

De overheidsschuld nadert de 120 procent van het bruto binnenlands product, volgens sommige economen een 'gevaarlijk' niveau.

De Belgische overheidsschuld is in het tweede kwartaal met 32 miljard euro gestegen naar 524 miljard, blijkt uit cijfers van de Nationale Bank. Het is de eerste keer dat de kaap van 500 miljard wordt

overschreden. De schuldgraad klimt naar zowat 115 procent van het bruto binnenlands product (bbp), het hoogste peil sinds 1999.

De sterke toename van de overheidsschuld is vooral te wijten aan de coronacrisis. De zware recessie en de maatregelen van de federale en regionale regeringen om de economie te ondersteunen hebben het begrotingstekort fors doen groeien.

Maar de stijging van de overheidsschuld was veel groter dan het begrotingstekort, omdat de schatkist meer leende dan ze onmiddellijk nodig had. 'Dat was gedeeltelijk de bedoeling', zegt Jean Deboutte, directeur van het Federaal Agentschap van de Schuld. 'We wilden wat reserve opbouwen. Bovendien is het begrotingstekort minder gestegen dan we hadden verwacht.' Daarom zal de overheidsschuld in het derde en het vierde kwartaal minder stijgen en misschien zelfs lichtjes terugvallen.

Begroting nu al achterhaald

Nog voor België zijn begroting ingediend heeft bij de Europese Commissie, is die door de impact van de nieuwe golf coronabesmettingen nu al achterhaald.

De stijging van het begrotingstekort en de overheidsschuld vormt voorlopig geen groot probleem, omdat ze niet leidt tot een klim van de rentelasten. Deboutte: 'De langlopende obligaties die we dit jaar hebben uitgegeven, hebben een gemiddeld rendement van 0,07 procent. Op korte termijn leenden we tegen rentes van minder dan -0,5 procent. Als je beide optelt, lenen we tegen een rente van ongeveer 0 procent, gratis dus. We hebben nog nooit zo goedkoop geld ontleend.'

Toch rijst de vraag of de groei van de overheidsschuld geen risico's inhoudt. De rente blijft wellicht niet eeuwig zo laag. Pierre Wunsch, de gouverneur van de Nationale Bank, waarschuwde al enkele keren dat de schuldgraad niet kan blijven toenemen. Drie economen zeggen in het economisch tijdschrift van de Nationale Bank dat een stijging van de overheidsschuld boven 120 procent van het bbp gevaarlijk zou zijn.

Sowieso is er nog geen licht aan het einde van de tunnel. De economische prognoses die het Planbureau in september maakte over een heropleving in de tweede helft van dit jaar en een groei van 6,5 procent in 2021 worden vrijwel zeker onderuitgehaald door de tweede coronagolf en de maatregelen van de overheid. Die laten zich niet alleen voelen in de gesloten horeca en aanverwante sectoren, maar dreigen ook het consumentenvertrouwen en de consumptie weer een knauw te geven.

Tegen die achtergrond moeten de federale regering en de deelstaten de komende dagen hun begrotingen afwerken om ze op 30 oktober te kunnen indienen bij de Europese Commissie. De extra steun voor de sectoren die getroffen zijn door de nieuwe maatregelen komt grotendeels nog op de begrotingen van 2020 en wordt dus toegevoegd aan de schuld.

Voor het federale niveau gaat het om een half miljard voor overbruggingspremies, eindejaarspremies en het kwijtschelden van sociale bijdragen. De Vlaamse regering diept haar tekort voor dit jaar uit van 6 naar 6,3 miljard voor extra steun aan zaken met 60 procent omzetverlies en de evenementensector.

⊕ Kan België failliet gaan?

De aanslepende coronacrisis zal de Belgische staatsschuld boven 120 procent van het bruto binnenlands product (bbp) tillen.

Hoeveel kan België hebben voor het failliet gaat?

Nu de Belgische economie voor een tweede keer midscheeps wordt getroffen door een coronagolf, kan het broze optimisme van de zomer en het bijbehorende economische herstel in de vuilnisbak. Als België de volgende maanden van golf naar golf sukkel, dreigt ook 2021 een jaar met een krimpende economie te worden. De Nationale Bank raamde in juni de schade die een tweede golf zou aanrichten. De economie zou dit jaar met 13 procent krimpen, de werkloosheid zou oplopen tot 10 procent en de staatsschuld zou tegen 2022 stijgen tot 130 procent van het bbp.

"En dan?", is de reactie van veel economen. De overheid heeft geen andere keuze dan de economie royaal te ondersteunen. De schade dreigt zelfs veel groter te worden als de overheid gezonde bedrijven failliet zou laten gaan. Het steunbeleid is als het ware een nuttige investering, want de factuur van niets doen zou nog veel hoger oplopen. Kortom, de staatsschuld moet nu hoger, om ze later beter te kunnen afbouwen. Bovendien geniet de Belgische overheid van negatieve rentevoeten. Dat zorgt ervoor dat de rentelasten vlot onder controle blijven, dat er geen rentesnieuwbal ontstaat en dat de schuldratio op termijn vanzelf stabiliseert. Op dit ogenblik hoeft de overheid dus niet op een euro te kijken om de coronacrisis te lijf te gaan. Een gratis lunch lijkt dus toch te bestaan. De overheid eet die aan de begrotingstafel gulzig op.

Maar de bomen van de overheidsschulden groeien niet tot aan de hemel. Er zou zelfs een eerste alarmbel moeten afgaan. Om het in het jargon van vandaag te zeggen, de situatie van de Belgische overheidsfinanciën gaat van code groen naar code geel. De Nationale Bank berekende in september nog tot welk niveau de Belgische overheidsschuld de stempel 'veilig' verdient. Met een veilig niveau bedoelt de Nationale Bank een niveau waarbij de regering de schuld nog onder controle kan houden met een klassiek begrotingsbeleid van besparen en belasten, zelfs als de omstandigheden voor langere tijd tegengzitten.

Als het begrotingsbeleid niet meer volstaat om de schulden onder controle te houden, dan moet een regering teruggrijpen naar nucleaire opties, zoals het bewust nastreven van inflatie, het herstructureren van de schuld of de schuld niet meer terugbetalen, wat bijzonder zware economische gevolgen heeft. Een land mag in dat laatste scenario als failliet worden omschreven.

De Nationale Bank ziet de Belgische overheidsschuld als veilig tot een niveau van 120 procent van het bbp. Boven dat niveau is er een kleine kans dat de regering de greep verliest op de overheidsfinanciën als onheil toeslaat, zoals de financiële crisis van 2008 of de huidige coronacrisis. Andere Europese landen hebben een vergelijkbare veilige bovengrens. Onze grens zou hoger geweest zijn zonder de relatief grote omvang van de Belgische banksector. De ervaring van twaalf jaar geleden leert dat een stevige bankencrisis een bijzonder dure affaire is voor de schatkist. Die crisis tilde de overheidsschuld van een kleine 90 naar 100 procent. De coronacrisis duwt ons nu in de lift naar de volgende verdieping van 120 procent. Het is alarmerend dat de schuld bij elke crisis hoger springt, maar daarna niet meer daalt in betere tijden, onder druk van de vergrijzing en een te lage economische groei. Dat zal na de coronacrisis niet anders zijn. Een volgende crisis dreigt de schuld richting 140 procent te duwen. Code geel wordt dan code oranje voor de overheidsschuld.

Voorlopig volstaat code geel omdat de rente op de overheidsschuld gevoelig lager ligt dan de economische groei. De rentelasten stijgen daardoor minder snel dan onze terugbetalingscapaciteit toeneemt, wat een wereld van verschil maakt. De Nationale Bank houdt in haar berekening van de veilige bovengrens van de overheidsschuld slechts beperkt rekening met dat gunstige verschil tussen de rente en de groei. Mocht de rente voor eeuwig en drie dagen lager blijven dan de groei, dan kan de overheid ongestoord schulden blijven maken.

Gezien de lage rente al jaren consistent lager is dan de groei, kan dat het nieuwe normaal zijn. Maar dat betekent niet dat de lage rente een geschenk van de goden is. De lage rente is ook een gevolg van de zwakke economische groei en een lage inflatie, die het moeilijk maken om de staatsschuld te verminderen. De lage rente is dus evenveel een symptoom van de onderliggende kwaal als de ultieme genezende kuur voor de overheidsfinanciën. Economen smeken daarom dat de extra uitgaven vooral naar productieve investeringen vloeien, terwijl politici sneller extra lopende uitgaven op de rails krijgen. Bovendien heeft zelfs een beperkte rentestijging of een groeivertraging een grote impact. Daalt het verschil tussen de rente en de groei met 100 basispunten, dan daalt de veilige bovengrens met liefst bijna 20 procentpunt. Het verleden leert ook dat de rente plots kan stijgen, bijvoorbeeld als de financiële markten het vertrouwen verliezen in een land. Normaal gezien is die ezelsstamp voorbehouden voor de ontluikende markten, maar tijdens de eurocrisis kwamen ook Europese landen als Griekenland, Italië en Spanje in het vizier.

Zelfs België bevond zich in 2008 eventjes op dat hellend vlak. Herinner u hoe de Belgische rente in het najaar van 2011 scherp steeg tijdens de Europese schuldencrisis. Beleggers eisten een hogere risicopremie vooraleer ze investeerden in Belgisch staatspapier. De gemoederen bedaarden dankzij het succes van de zogenaamde Leterme-bons. De speculanten beseften dat de Belgische spaarders met gemak de Belgische staat konden financieren en kozen voor de aftocht. Die spaarreserves van de Belgische economie, opgebouwd tijdens de voorbije decennia, blijven een grote troef om het vertrouwen

van het buitenland te behouden. België heeft een netto buitenlandse spaarpot van ongeveer 200 miljard euro, wat de optelsom is van een rijke private sector en een arme overheid.

Niet alleen de Belgische spaarder dekt de kwetsbare begrotingsflank van de overheid af, ook de Europese Centrale Bank zet de overheden uit de wind. Via een bijzonder soepel geldbeleid helpt de ECB de rente extreem laag te houden. Door massaal overheidsobligaties op te kopen, financiert de ECB eigenlijk een groot deel van de tekorten. Maar Frankfurt schrijft geen blanco cheque uit. De ECB kan overheidsobligaties opkopen zolang dat past in het mandaat om een inflatie van bijna 2 procent na te streven. De poppen gaan aan het dansen als de inflatie begint op te lopen en de ECB de rente zou moeten verhogen. Zal de politiek die koerswijziging lijdzaam ondergaan, of zal ze de ECB dwingen de tekorten blijvend te financieren? Uiteindelijk is de ECB onafhankelijk zolang de politiek dat toelaat. Dat zijn zorgen voor morgen, maar een inflatiescenario is een van de manieren om de overheidsschulden af te bouwen.

De Nationale Bank besluit dat er op korte termijn geen reden tot paniek is. België is nog lang niet failliet, zeker omdat de rente zo laag is. Maar er is wel reden tot bezorgdheid. Er is geen enkel theorie die de stijging van de overheidsschuld, zoals waargenomen sinds de late jaren zeventig, goedpraat. En zelfgenoegzaamheid is uit den boze, omdat de ruimte om een nieuwe tegenslag op te vangen na elke crisis kleiner wordt, en omdat een schulden crisis bijzonder schadelijk is voor de economie. Niemand heeft er baat bij de limieten van onze schuldcapaciteit te testen. Bron: Trends

⊕ Economie vertraagt

De Vlaamse werkgeversorganisatie Voka meldt dat het economisch herstel na de lockdown van het voorjaar, weer is stilgevallen. De organisatie pleit voor een verlenging van de steunmaatregelen tot midden 2021, aangezien de 90 procent-economie ook volgend jaar blijft gelden.

Uit een rondvraag van Voka bij 1.200 ondernemingen in Vlaanderen blijkt dat ze de jongste drie maanden met omzetverliezen kampen van gemiddeld 13 procent. Vooral de kleinere bedrijven hebben het nu moeilijk. Ook volgend jaar zou de economie slechts op 90 procent van haar potentieel draaien, stelt Voka. 'Dat is bovendien op basis van de gegevens van vandaag. Als de tweede coronagolf nog zwaarder toeslaat, kunnen ook de gevolgen nog erger zijn', waarschuwt gedelegeerd bestuurder Hans Maertens. Een nieuwe algemene lockdown zou volgens de prognoses van Voka 5 procent van de bedrijven sowieso niet overleven, terwijl 40 procent kopje onder dreigt te gaan zonder extra steunmaatregelen.

De bedrijfsinvesteringen liggen nog altijd 20 procent onder het normale niveau en voor volgend jaar wordt geen herstel verwacht. Vlaamse bedrijven geven aan dat hun export met bijna een derde is gezakt, en één op de vier exporteurs verwacht hier pas tegen 2022 een herstel. Ook wat de tewerkstellingsvooruitzichten betreft, heerst er pessimisme.

Voka verwacht een bijkomend verlies van 30.000 banen. De werkgeversorganisatie vindt daarom dat bedrijven nu al duidelijkheid moeten krijgen over de verlenging van steunmaatregelen, zoals de tijdelijke werkloosheid, het bankenplan of uitstel van betalingen tot en met eind juni 2021. Bron: Voka

⊕ Acties tegen belastingontduikers

Vorig jaar heeft de Belgische fiscus een recordaantal bankrekeningen van belastingplichtigen ingekeken, om te achterhalen of mensen met belastingschulden nog ergens een rekening verbergen. Als dat zo is, legt hij er beslag op, schrijft De Tijd.

Sinds 2014 bestaat er op het niveau van de Nationale Bank van België een register met alle Belgische bankrekeningnummers van mensen, bedrijven en andere rechtspersonen. De fiscus mag dat Centraal Aanspreekpunt gebruiken voor onderzoeken naar belastingfraude en om belastingen te innen. In het eerste jaar deed de fiscus dat 2.722 keer, in 2015 al 9.946 keer, en het voorbije jaar zelfs 41.280 keer.

Na de eerste jaarhelft van 2020 staat de teller al op 26.219 keer. Het gaat hier niet om een strijd tegen de grote en omvangrijke belastingfraude. De Bijzondere Belastinginspectie, die zich bezighoudt met de aanpak daarvan, dook vorig jaar 927 keer in bankrekeningen. Dat is minder dan de vorige jaren: 1.016 keer in 2018 en 1.828 keer in 2017. De gewone belastingcontroleurs van de administratie van de Fiscaliteit deden het vorig jaar 'slechts' 2.187 keer, tegenover 2.139 keer het jaar voordien.

Acties tegen wanbetalers

Voor de administratie van de Inning en Invordering spant de kroon. Zij doorzocht vorig jaar liefst 38.161 keer het register van de bankrekeningnummers. Dat is meer dan dubbel zoveel als in 2016, toen dat slechts 15.360 keer gebeurde. Die administratie houdt zich bezig met de snelle inning van belastingen en onderneemt daarnaast acties tegen wanbetalers met belastingschulden.

'Voor de invordering van belastingschulden is het zeer efficiënt dat we nu meteen kunnen nagaan welke rekeningen mensen allemaal hebben. Vroeger hadden we daar geen volledig zicht op', zegt FOD Financiën-woordvoerder Francis Adyns. 'Het volstaat dat we een rekening terugvinden die we nog niet kenden om er 'derdenbeslag' op te leggen.' De tussenkomst van een deurwaarder is in dat geval niet nodig. Bron: De Tijd

ONDERWIJS

⊕ Extra loontrap onderwijs

Vanaf volgend jaar komt er een extra loontrap voor leerkrachten met een lange staat van dienst. Zo wordt er een einde gemaakt aan het huidige loonplafond in het onderwijs, waarbij leerkrachten al na 27 jaar dienst hun hoogste loon bereikten. De extra loontrap zal er nu voor zorgen dat er na 36 jaar anciënniteit extra nettoloon bijkomt. Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts moest € 13 miljoen extra vrijmaken om deze belofte uit het verleden te honoreren. "Dit is een kwestie van waardering tonen voor mensen die hun hele loopbaan gewijd hebben aan ons onderwijs", zegt Weyts. "We moeten deze ervaren leerkrachten koesteren".

Tot nu toe bereikten leerkrachten na 27 jaar dienst hun loonplafond: daarna kwam er voor hen geen cent salaris meer bij. Dat was misschien logisch in het verleden, toen leerkrachten in de praktijk vaak al vanaf 56 jaar op (brug)pensioen konden gaan. Maar de pensioenleeftijd voor leerkrachten is de voorbije jaren stap voor stap opgetrokken. "Als we verwachten dat leerkrachten langer voor de klas staan, dan moeten we hen ook meer naar waarde schatten", vindt Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts.

Er komt nu vanaf 1 januari 2021 een extra loontrap voor leerkrachten met een lange staat van dienst. Concreet zal er vanaf 36 jaar anciënniteit opnieuw nettoloon bijkomen. De loonsverhoging zal variëren tussen verschillende profielen, maar heel wat personeelsleden zullen al snel ongeveer € 70 netto extra per maand krijgen. Die extra loontrap heeft ook een gunstig effect op de berekening van het pensioen.

Weyts lost nu een belofte uit de vorige regeringstermijn in, al moest hij daarvoor wel € 13 miljoen extra middelen vrijmaken. "Er bleken een pak meer personeelsleden in aanmerking te komen dan aanvankelijk geraamd. Maar ik wou absoluut woord houden. Dit is een kwestie van erkentelijkheid voor leerkrachten die in al hun jaren dienst duizenden jongeren gevormd hebben", zegt Weyts.

De salarissen van alle leerkrachten zullen vanaf 1 januari 2021 ook verhoogd worden met +1,1% (ten opzichte van augustus 2018). Ook dat is een belofte van de vorige regering die nu ingelost wordt.

"Investeren in onderwijskwaliteit is ook investeren in leerkrachten. We doen deze lineaire loonsverhoging bovenop de periodieke indexeringen omdat de lonen in het onderwijs gelijke tred moeten houden met vergelijkbare sectoren", zegt Weyts. "Niemand gaat voor een klas staan omwille van het geld, maar we moeten onze leerkrachten wel fair blijven verlonen". Bron: N-Va

⊕ Levensbeschouwing hernieuwt

Alle vakken die op Vlaamse scholen worden onderwezen zijn onderhevig aan leerplannen en einddoelen waar vakgroepen, schooldirecteurs en inspectieteams over moeten waken. Maar de twee uren godsdienst of zedenleer worden niet door de overheid gecontroleerd. De zes religieuze gemeenschappen staan zelf in voor de lesinhoud, de aanstelling van leraren en de inspectie van hun werkzaamheden.

Daardoor duiken in die lessen soms merkwaardige fenomenen op. In de eerste vijf weken van dit schooljaar alleen al waren er meldingen van creationisme, onreine vrouwen, predikers die door de familie Bin Laden werden gesteund en onrespectvolle verwijzingen naar 'ongelovigen'.

'Ik wil het decreet betreffende de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken herzien', zegt Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA). Daarnaast is Weyts ook van plan om werk te maken van 'beter opgeleide islamleerkrachten'. Weyts doet die uitspraken in een artikel dat deze week in Knack verschijnt over het onderwerp.

Ook Lieven Viaene, de inspecteur-generaal van de Vlaamse Onderwijsinspectie, zegt in Knack dat een actualisering van het inspectiedecreet uit 1993 wenselijk is. 'Niet alleen moet er nagedacht worden over de grootte van het inspectiekorps, ook bijkomende bepalingen omtrent het toezicht van overheidswege kunnen een gunstig effect hebben op de bestaande godsdienstinspectie.'

Bekwaamheidsbewijs

Ook de opleiding moet beter. Vorig schooljaar beschikte amper 40 procent van de leerkrachten levensbeschouwing in het lager onderwijs en 70 procent van hun collega's in het secundair over het vereiste bekwaamheidsbewijs. Onder islamleraren in het lager onderwijs was dat zelfs maar 10 procent.

In heel Vlaanderen is er maar één masteropleiding voor kandidaat-leraren islam, aan de KU Leuven. Plannen om een vergelijkbare richting aan de UGent uit te bouwen, werden voortijdig opgeborgen. 'Het probleem', aldus Freddy Mortier, hoogleraar moraal en voorzitter van deMens.nu, 'is dat de civiele overheden hun verantwoordelijkheid voor ondersteuning schromelijk hebben verwaarloosd. Dat was nochtans een kans om een studie uit te bouwen die inspeelt op de uitdagingen van onze hedendaagse, pluralistische samenleving. Bron Knack

⊕ Elke leerling een PC

De eerste coronagolf was een snelcursus voor de digitalisering in het onderwijs. Biedt de tweede besmettingsgolf kansen om daarin te investeren? "Geld stoppen in technologie volstaat niet. Je moet ook de leerkrachten bijscholen", zegt pedagoog Pedro De Bruyckere in Trends.

De eerste coronagolf nam in veel scholen de koudwatervrees voor digitale hulpmiddelen weg. Tegelijk bleek uit onderzoek van de Leuvense onderwijsexperts Kristof De Witte en Joana Elisa Maldonado dat leerlingen uit het zesde studiejaar een forse leerachterstand hadden opgelopen.

De tweede coronagolf biedt digitale kansen in het onderwijs.

Deze week besliste minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) dat voor de scholen vanaf de herfstvakantie code oranje geldt. De herfstvakantie is ondertussen verlengd tot en met 11 november. Dat betekent een rist extra voorzorgsmaatregelen tegen de verspreiding van covid-19. Het blijft de bedoeling leerlingen zo veel mogelijk op de schoolbanken houden. Nochtans was er aanvankelijk sprake van in de tweede en de derde graad weer over te schakelen naar afstandsonderwijs.

Moet Vlaanderen de tweede golf dan niet aangrijpen om voluit in te zetten op een inhaalbeweging? Het kabinet van minister Weyts laat weten dat de minister het ICT-budget dit jaar al heeft verdubbeld en werkt aan een plan voor een grote sprong voorwaarts. Daarbij wordt digitalisering gezien als een aanvulling op het klassieke contactonderwijs, niet als een vervanging.

"Het digitale gedeelte van ons onderwijs loopt achterop", vindt de onderwijsspecialist Wouter Duyck (UGent). "In maart hadden sommige scholen niet eens wifi. Een inhaalbeweging in infrastructuur is zeker nodig, maar we mogen de tweede golf niet gebruiken om te experimenteren. Het is beter de digitalisering te plaatsen in een doordacht pedagogisch plan. Dat is een werk van lange adem."

Drempels verdwenen.

"Het is positief dat de drempels voor digitale onderwijsvormen bij veel docenten zijn verdwenen", zegt pedagoog Pedro De Bruyckere (Artevelde Hogeschool en Universiteit Leiden). "Maar de afgelopen maanden werd technologie niet bepaald optimaal ingezet. Technologie heeft pas een meerwaarde als er voldoende professionalisering en didactische inbedding is. Daar had niemand tijd voor."

Een autoriteit in afstandslernen is Paul Kirschner, gastprofessor bij de Thomas More Hogeschool en emeritus hoogleraar onderwijspsychologie aan de Open Universiteit. Hij haalt aan dat er weinig empirische gegevens zijn over de impact van het afstandsonderwijs tijdens de eerste coronagolf. Uit een studie van de Vrije Universiteit Amsterdam van afgelopen zomer blijkt wel dat studenten minder studieplezier, maar betere resultaten behaalden. "Maar dat zijn universiteitsstudenten", zegt hij. "Dat is een andere populatie dan kinderen in basisscholen en secundair onderwijs."

Hij benadrukt het werk dat de leerkrachten tijdens de eerste lockdown hebben verricht. "Ze zijn van de ene op de andere dag in een noodsituatie gegooid", zegt hij. "Ze waren niet opgeleid in de didactiek van afstandsonderwijs en ze moesten zich behelpen met vergadertoepassingen. Ze hebben zich gered, met de middelen die ze hadden."

Digitale troeven.

Greet Vanderbiesen ondersteunt scholen in de netwerkorganisatie Katholiek Onderwijs Vlaanderen als coördinator ICT in het secundair onderwijs. Zij ziet een aantal voorwaarden die vervuld moeten zijn om de troeven van het digitale onderwijs uit te spelen. "Zowel leerlingen als leerkrachten moeten over de juiste apparatuur beschikken. Iedereen moet een computer en voldoende connectiviteit hebben om online te gaan. Leerkrachten moeten ook over de nodige vaardigheden beschikken om onlinelessen te maken. Die voorwaarden zijn nog niet allemaal vervuld."

Een van de grote troeven van digitale technologie in het onderwijs zijn de differentiatiemogelijkheden. Dat zegt Piet Desmet (vicerector KU Leuven) die de imec- onderzoeksgroep Itec leidt, gespecialiseerd in educatieve technologie. "Het potentieel ligt in het adaptieve leren. Een leerkracht kan in een klas van 25 leerlingen niet voor iedereen een geïndividualiseerd leertraject aanbieden. Digitaal kan dat wel."

Kristof De Witte (KU Leuven) benadrukt de mogelijkheden van blended learning en de flipped classroom. Het eerste maakt een mix van de zaken die je offline wil aanbieden en leerstof die online te vinden is. Het tweede gaat een stap verder: studenten bekijken thuis de theorie en komen naar de les voor uitdieping en oefeningen. "Mijn lessen aan de universiteit zijn zo opgebouwd", vertelt De Witte. "Studenten komen voorbereid naar de les. Die lessen zijn een moment van intense feedback en kennisoverdracht. Het is anders dan gewoon doceren. Je combineert afstandsonderwijs met contactonderwijs. Maar dat vraagt veel voorbereiding."

Het is beter de digitalisering te plaatsen in een doordacht pedagogisch plan. Dat is een werk van lange adem' Wouter Duyck, UGent

Dat model van de ene op de andere dag in het middelbaar onderwijs invoeren lukt niet. Het is noodzakelijk te bepalen welke doelen je beter online en welke je beter off- line kunt halen. "Een video waarin iemand iets gewoon uitlegt, verschilt nauwelijks van een doceerles", zegt Pedro De Bruyckere. "Investeren in technologie volstaat niet. Je moet ook de leerkrachten bijscholen."

Ongelijkheid.

In opdracht van de Vlaamse overheid werkt Itec met imec en de KU Leuven aan iLearn. Het platform moet het onderwijs en de aanbieders van digitale oplossingen samenbrengen om adaptief en gepersonaliseerd leren in het basis- en secundair onderwijs in Vlaanderen mogelijk te maken. De toepassing draait in zo'n tien scholen op proef. De bedoeling is ze tegen september 2021 in heel Vlaanderen aan te bieden.

"Het digitale is een middel, geen doel", zegt Desmet. "Een technologiegedreven aanpak leidt tot de verkeerde keuzes. Ik denk dat we in de eerste coronagolf hebben geleerd dat helemaal digitaal gaan te

vermijden is. Een gezonde dosis contactonderwijs blijft de prioriteit. Zeker omdat sociale ongelijkheid een duidelijke impact had op de leerachterstand in de lockdown. De democratisering van het onderwijs in Vlaanderen is redelijk goed gelukt. Die moeten we behouden, ook met een verdere digitalisering van het onderwijs." Bron: Trends

Neutr-On wil dat elke leerling, die thuis geen PC heeft, een PC krijgt die hij in de school kan gebruiken.

En op 2 november kwam er het volgende nieuws:

De Vlaamse overheid gaat 15.000 laptops uitdelen aan kwetsbare kinderen. Daarvan zijn er binnen een week 4000 beschikbaar. Ook studenten in het hoger onderwijs krijgen laptops en internetaanbieders zouden de komende twee maanden gratis internet gaan aanbieden.

De Vlaamse minister van Onderwijs Ben Weyts kondigde het plan op dinsdagochtend aan, schrijft de VRT. Het plan is bedoeld om kwetsbare kinderen te steunen en hen te helpen alsnog onderwijs te volgen. Dat houdt verband met het feit dat er in België sinds een paar weken veel minder contactonderwijs mag plaatsvinden. "De sluiting van scholen treft altijd de meest kwetsbare leerlingen. We moeten er alles aan doen om hen te helpen", zegt Weyts tegen Radio 1.

De minister maakt daarom 15.000 laptops beschikbaar. Het is niet duidelijk wat voor laptops dat precies zijn. Toen de eerste lockdown in het land dit voorjaar begon, werden er ook al 12.000 tweedehands laptops bij elkaar verzameld, al duurde het wel lang voordat die beschikbaar waren. Weyts zegt nu dat de eerste 4000 laptops binnen een week beschikbaar zullen zijn. Het gaat dit keer wel om nieuwe laptops. Duizend daarvan zijn bedoeld voor studenten in het hoger onderwijs. De laptops worden verdeeld door een samenwerking van scholen en onderwijsinstanties. De laptops worden eigendom van de scholen en worden uitgeleend aan leerlingen.

Het plan kost volgens de minister tien miljoen euro.

Daarnaast zou er ook worden geïnvesteerd in internetverbindingen. Providers Telenet en Proximus gaan volgens de VRT tot het einde van dit jaar gratis internet aanbieden voor leerlingen die thuis geen internet hebben. Dat gebeurt door middel van een inlogcode voor de publieke hotspots van de providers.

Als het maar geen tweedehands-rommel-laptops zijn.

[Lees ook het standpunt van PVDA](#)

⊕ Levenslang leren moet

Het opleiden van volwassenen is een maatschappelijke uitdaging die een specifieke nationale onderwijsstrategie vergt. Om het traject te laten slagen, moeten we onderzoeken met welke moeilijkheden de volwassenen die zich in dit avontuur storten geconfronteerd worden. Bij deze, een eerste analyse.

In België is het aanbod van volwassenenonderwijs verdeeld onder een overvloed aan bedrijven die over het hele grondgebied verspreid zijn. Sommige cursussen worden ondersteund door de Gewesten (de beroepsopleidingen), terwijl andere onder de verantwoordelijkheid van de Gemeenschappen vallen (het onderwijs). Alle werknemers hebben de mogelijkheid om opleidingsverlof te vragen. In bedrijven met meer dan tien werknemers moet de werkgever gemiddeld vijf opleidingsdagen voorzien per voltijdsequivalent per jaar. Werklozen moeten actief en positief meewerken met de opleidingen die de bevoegde regionale dienst voor arbeidsbemiddeling voorstelt.

Op het eerste gezicht wordt dus iedereen uitgenodigd om zich permanent te vormen. Nochtans blijkt uit de laatste enquête van Randstad¹ dat alleen de meest competente profielen dat doen. De personen in de beroepen met een hoog risico om te verdwijnen, daarentegen, vormen zich niet genoeg. Ook mijn persoonlijke ervaring sluit hierbij aan: met mijn universitair diploma, een zelfstandigenstatuut en (nog) geen ouderlijke verantwoordelijkheden beschik ik over de tijd, middelen en geestelijke ruimte om me eenvoudig te organiseren als ik een bijkomende opleiding wil volgen. Maar dat is uiteraard niet bij iedereen het geval.

Iemand die vrijwillig een voortgezette opleiding volgt, weegt eerst heel wat factoren af. Ten eerste, moet hij/zij een min of meer gelukkige relatie met de academische instelling hebben. Als de schoolervaring pijnlijk was, moet de persoon die onaangename relatie te boven komen, en tegelijkertijd zichzelf ook geruststellen over zijn geestelijk vermogen om de lessen te volgen, taken af te geven en examens af te leggen. Een tweede moeilijkheid, die voor sommige van onze medeburgers onoverkomelijk lijkt, is het fysieke vermogen om dit nieuwe tijdelijke engagement te beheersen. Hoe organiseer ik mijn gezinsleven, de verplaatsingen tussen werk, kinderen en opleiding, en de tijd die besteed wordt aan de lessen en studeren? En niet te vergeten: hoe zorg ik voor een goed contact met mijn werkgever, iets dat moeilijker zou kunnen worden ten gevolge van een minder grote beschikbaarheid? Deze moeilijkheden verklaren waarom heel wat medeburgers zich een voortgezette opleiding niet rustig kunnen voorstellen, ook al zou hun beroep in een min of meer nabije toekomst kunnen verdwijnen.

Het herscholen gebeurt trouwens vaak pas na een gedenkwaardige gebeurtenis, zoals een sociaal plan of een andere werkaanbieding. We zijn het allemaal eens over de voordelen van levenslang leren. Maar we mogen niet wachten tot dat soort gebeurtenissen, om ervoor te zorgen dat iedereen massaal gaat deelnemen aan permanente vormingen.

Begrijpen waarom onze landgenoten al dan niet opleidingen volgen is niet meer dan de eerste fase van het werk. Maatregelen voorstellen die gestoeld zijn op dit micro-economische gedrag is de tweede fase. Ze dan vertalen naar concrete maatregelen zodat het voor het individu gemakkelijker wordt om de beslissing te maken, is de derde en laatste fase. De aanzet voor de twee eerste momenten kan gegeven worden door het maatschappelijke middenveld, iets waar we bij de Vrijdaggroep ook volop over reflecteren. De derde fase – de concrete maatregelen – is de verantwoordelijkheid van de politiek, die de uitdaging moet aangrijpen als een kans om een gemeenschappelijk project te creëren met de bevolking én de onderwijsinstellingen.

We moeten ons allemaal achter een verenigd project schuilen: onze maatschappij de volgende tien jaar omvormen zodat de voortgezette opleiding voor volwassenen integraal deel uitmaakt van onze cultuur, net zoals de schoolplicht dat is voor kinderen.

De Vlaamse sociale partners formuleren drie stappen voor meer levenslang leren.

Eens afgestudeerd, leert de Vlaming nog te weinig bij tijdens zijn / haar loopbaan. Zowel de Vlaamse als federale regering willen daar iets aan doen en denken aan een leer- of opleidingsrekening. Wat men daarmee precies bedoelt, is nog onduidelijk. Daarom formuleren de Vlaamse sociale partners zelf al een aantal aandachtspunten. Ze stellen een driestappenplan voor meer leergretigheid voor. Een eerste stap moet zijn om zo snel mogelijk een digitaal platform uit te bouwen. Voor werknemers en werkzoekenden kan dat via Mijn Loopbaan op de VDAB-website, voor werkgevers en zelfstandigen via het e-loket ondernemers. Via dit digitaal platform krijgt iedereen snel zicht op het aanbod van opleidingen en steunmaatregelen en wordt de stap naar bijleren eenvoudiger.

[Advies SERV](#)

[LEES HET ADVIES](#)

⊕ De groep “onderwijsredders”

Deze veertien ‘gewone’ leraars en experts moeten ons onderwijs redden

De commissie die het niveau van ons onderwijs moet opkrikken, is woensdag officieel voorgesteld. Naast voorzitter Philip Brinckman, directeur van het Sint-Jozefscollege in Turnhout, gaat het om zeven leerkrachten en zeven academische experts. ‘Dankzij hen zal het debat zich niet afspelen boven de hoofden van de leerkrachten zelf’, zegt Brinckman.

In maart kondigde Onderwijsminister Ben Weyts (N-VA) het met veel aplomb aan: een nieuwe werkgroep moest een antwoord bieden op het afbrokkelende niveau van ons onderwijs. Aanleiding was het zoveelste internationale onderzoek dat aantoonde dat onze leerlingen almaar slechter scoren voor wiskunde, begrijpend lezen en wetenschappen.

Oorspronkelijk zou onderwijsexpert Dirk Van Damme de groep leiden, maar hij mocht niet van zijn werkgever de Oeso. Enter Philip Brinckman, directeur van het Sint-Jozefscollege in Turnhout, dat de reputatie heeft het strengste internaat van het land te zijn. Woensdag stelde hij de leden van zijn werkgroep voor, bestaande uit zeven leerkrachten en zeven academici 'die de rijkdom van het onderwijsveld weerspiegelen', zo klinkt het in het persbericht.

Voor de zoektocht naar de zeven leerkrachten bleek een huzarenstukje. Kwestie van niet op zere tenen te trappen en alle netten en onderwijsniveaus een stem te geven. 'Ik heb alle 967 motivatiebrieven van de kandidaten zelf gelezen', zegt Brinckman. 'Op basis van hun ervaring, expertise en motivatie heb ik een keuze gemaakt. Dankzij deze toppers zal het debat zich niet afspelen boven de hoofden van de leerkrachten zelf. We moeten eigenaarschap teruggeven aan leerkrachten zodat leerlingen er beter van worden.'

De werkgroep zal nu de komende maanden verschillende keren samenzitten rond zes thema's, die voorlopig nog niet worden bekendgemaakt. Tegen de paasvakantie hoopt Brinckman met concrete voorstellen te komen.

Hieronder zijn ze dan, alle leden van de werkgroep.

Deze veertien 'gewone' leraars en experts moeten ons onderwijs redden

DE LEERKRACHTEN

- Mohamed Al Farisi: leerkracht elektromechanica in de GO! Spectrumschool in Deurne, een multiculturele middelbare school voor aso, tso en bso.
- Johan De Donder: geeft Nederlands, geschiedenis en economie aan het Maria-Boodschaplyceum in Brussel. Getuigde eerder al in onze krant over het dalende onderwijsniveau.
- Miranda Geens: kleuterjuf in de derde kleuterklas van Gemeentelijke basisschool De Puzzel in Begijnendijk.
- Charlotte Luysen: leerkracht in De Vlinder, een basisschool voor buitengewoon onderwijs in Tielt.
- Charlotte Ringoir: geeft Engels en Nederlands in het Sint-Paulusinstituut in Gent.
- Mari Scotillo: leerkracht in het vijfde leerjaar van basisschool Dolfijn (Gemeenschapsonderwijs) in Rillaar (Aarschot).
- Patrick Voet: leerkracht in de Johannesschool in Wilrijk, een basisschool van het katholieke net.

DE EXPERTS

- Bieke De Fraine: tot voor kort professor in de onderwijseffectiviteit aan de KU Leuven. Eén van de auteurs van het internationale Pirls-onderzoek dat in 2017 de alarmbellen over het leesniveau in het lager onderwijs deed afgaan. Werkt nu als wetenschappelijk medewerker bij de Onderwijsinspectie.
- Wouter Duyck: professor cognitieve psychologie aan de UGent. Een van de luidste stemmen in het huidige onderwijsdebat. Klaagt het gebrek aan ambitie en de 'zesjescultuur' in ons onderwijs aan.
- Daniel Muijs: Vlaming die het onderzoeksteam bij de Britse onderwijsinspectie leidt. Daarvoor was hij professor onderwijswetenschappen aan de universiteit van Southampton.
- Tim Surma: coördineert ExCEL, het expertisecentrum voor effectief leren van hogeschool Thomas More. Expert in didactiek. Stond voordien bijna twintig jaar voor de klas.
- Jan Vanhoof: hoogleraar aan het Departement voor Onderwijs- en Opleidingswetenschappen aan de Universiteit Antwerpen. Gespecialiseerd in schoolbeleid.

- Ann Verreth: het enige lid met een duidelijke politieke achtergrond (CD&V). Werkte op de kabinetten van Kris Peeters en Hilde Crevits, was secretaris-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en is nu algemeen directeur van de Associatie KU Leuven.

- Kristiaan Versluys: professor emeritus in de Amerikaanse literatuur en cultuur aan de UGent. Was acht jaar lang directeur Onderwijsaangelegenheden aan de universiteit.

SECTOREN

⊕ Worden de lonen gedeblokkeerd?

Inds 1996 onderhandelen vakbonden en patroons niet meer in alle vrijheid over loonsverhogingen. Een wet legt sindsdien een loonnorm op die niet mag worden overschreden. Komt daar de komende jaren verandering in? De liberalen houden vol van niet, maar de groenen en de socialisten duwden de deur meer dan op een kier. Het Verbond van Belgische Overnemingen is 'uiterst bezorgd'.

Vorige week overleed Fons Verplaetse, de laatste échte gouverneur van de Nationale Bank van België. In de vele artikels die daags nadien over hem verschenen werd hij geloofd voor zijn bijdrage aan de sanering van de Belgische economie in de jaren 80 en 90. De devaluatie van 1982 was historisch. De Belgische frank werd in een klap 8,5% minder waard, waardoor de loonhandicap tegenover de buurlanden verdween als sneeuw voor de zon.

De facto zijn de lonen sinds 1996 zo goed als geblokkeerd in België. Loonmatiging bleef de ultieme mantra van Verplaetse die op het einde van zijn loopbaan nog de goedkeuring meemaakte van de 'wet ter preventieve vrijwaring van 's land concurrentievermogen' van 1996.

Vakbonden en patroons konden op intersectorieel, sectorieel en bedrijfsniveau geen loonsverhogingen afspreken die hoger waren dan de loonnorm en die werd berekend op basis van de lonen van Frankrijk, Nederland en Duitsland. Christendemocraten en socialisten in de regering-Dehaene waren de architecten van deze wet.

De patroons waren er erg verheugd mee, omdat daardoor de onderhandelingspositie van de vakbonden kon worden beknot. Ze moesten de – unieke – koppeling van de lonen aan de consumptieprijzen ('de index') al voor lief nemen, maar door de loonnorm bleven de stijgingen bovenop die index erg beperkt. Telkens ging het om verhogingen van een paar punten achter de komma. De facto zijn de lonen sinds 1996 zo goed als geblokkeerd in België.

Koopkracht

De loonkloof met de buurlanden is, mede door de taxshift van de regering-Michel helemaal dichtgefiets. Ook vorig jaar nog bleken de lonen in België minder snel te stijgen dan elders in Europa. Daarom moest de regering-Michel in 2017 een verstrenging van de wet laten goedkeuren door het parlement om te verhinderen dat de loonnorm opnieuw fors de pan zou uitswingen.

Het verhogen van de koopkracht was een van de belangrijkste verkiezingsbeloften van zowel de rode (PVDA en sp.a) als de groene oppositie. De loonwet is al lang een doorn in hun oog. Ook de vakbonden lopen er al jaren storm tegen. Wraakroepend is vooral dat leidinggevenden (CEO's, hoger kaderpersoneel) niet onder de loonnorm vallen. Zij kunnen dus à volonté hogere lonen onderhandelen.

Het verhogen van de koopkracht was een van de belangrijkste verkiezingsbeloften van zowel de rode als de groene oppositie

Dat heeft vooral te maken met het feit dat ze niet met een 'gewoon' arbeidscontract verbonden zijn aan het bedrijf waarvoor ze werken, maar wel via managementvennootschappen of zogenaamde 'contractbeloftes'.

Ook Vlaams Belang had een verhoging van de koopkracht voor lagere inkomens hoog op zijn verkiezingsagenda staan, al wil de extreemrechtse partij dat vooral verkrijgen door lastenverlagingen. In 2017 steunde ze de verstrengde loonwet van liberalen en N-VA.

Van taboe naar compromis

Tijdens de regeringsonderhandelingen was de loonnorm een zware dobber. Al in december, toen de PS van Paul Mignette onderhandelde met sp.a, de groenen en de liberalen bleek het versoepelen van de wet van 1996 een taboe voor MR en Open Vld en een must voor de linkerzijde. De vakbonden hadden goede contacten met de socialisten en de groenen zodat het uiterst technische dossier niet zomaar kon worden afgewimpeld.

Uiteindelijk werd een compromis uitgewerkt dat nog verder werd verfijnd toen de paars-groene partijen (én CD&V) elkaar terugvonden aan de onderhandelingstafel in september. Bij het ACV (Algemeen Christelijk Vakverbond) is te horen dat er van de CD&V maar weinig steun viel te rapen voor hun standpunt.

In het regeerakkoord staat het nu zo:

“De regering zal erover waken dat de inspanningen en hervormingen van de voorbije regeringen om de productiviteit van de Belgische economie te verbeteren, behouden blijven.”

Dat betekent dat de loonwet én de verstrenging van 2017 behouden blijven. Maar verder lezen we:

“Teneinde een goed evenwicht te hebben tussen concurrentiekracht en koopkracht verzekert de regering een vergelijkbare ontwikkeling met de buurlanden. Om dit te bereiken wordt in de eerste plaats in overleg met de sociale partners met omzendbrieven gewerkt. De minister van Werk zal dit in overleg en in samenspraak met de ministerraad doen.”

Truc met omzendbrieven

Die 'truc met de omzendbrieven' is cruciaal. Het is een perfect achterpoortje om de vakbonden en de patroons toch de mogelijkheid te geven grotere loonsverhogingen af te spreken in hun toekomstige CAO's.

Het is immers een publiek geheim dat de strenge loonwet van 1996 al geruime tijd versoepeld werd door de zogenaamde 'omzendbrief-Cox'. Die is genoemd naar Guy Cox, tot 2017 directeur-generaal van de Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen, de dienst die CAO's bindend moet verklaren, zeg maar.

Het is een publiek geheim dat de strenge loonwet van 1996 al geruime tijd versoepeld werd door de zogenaamde 'omzendbrief-Cox'

De omzendbrief dateert van mei 2013, toen de regering-Di Rupo aan de macht was. In die brief worden heel wat uitzonderingen opgenomen van loonsverhogingen die niet onder de loonnorm vallen. Een aantal ervan liggen voor de hand: verhogingen van het minimumloon en het wegwerken van discriminaties tussen mannen en vrouwen.

Andere zijn dan weer geschreven op maat van de werkgevers. Die willen vaak wel loonsverhogingen toestaan om talent in eigen huis te kunnen houden of te kunnen aantrekken, maar zonder te veel extra sociale lasten. De omzendbrief-Cox stond dan ook toe dat collectieve bonussen of bijdragen voor aanvullende pensioenen buiten de loonnorm vallen.

Deze omzendbrief, waarvan het bestaan niet aan de grote klok werd gehangen toen de regering-Michel aantrad en de loonnorm nog verstrengd werd, is tot op vandaag nog steeds van kracht.

Uitermate bezorgde patroons

Het idee dat de regering-De Croo deze techniek zou gebruiken om met nog meer uitzonderingen de marge van vakbonden bij de volgende CAO-onderhandelingen op te rekken, is ondraaglijk voor de

patroons. Bij het VBO is men er niet gerust op. Uiteraard zijn ze daar blij dat de taxshift overeind gebleven is en de loonwet an sich behouden bleef. Maar over de 'truc met de omzendbrief' is men "uitermate bezorgd".

Bij het VBO is men over de 'truc met de omzendbrief' 'uitermate bezorgd'

De liberalen binnen de Vivaldi-coalitie willen de gemoederen bedaren. Zij wijzen erop dat de loonontwikkeling in België die van de buurlanden zal moeten blijven volgen. En hoe die eruit zal zien, is in deze verwarrende coronatijden niet te voorspellen. Zelfs de meest doorgewinterde experts op de studiediensten van de vakbonden en het VBO durven daar nu nog niets over zeggen. Ze verwachten dat er pas eind januari duidelijkheid zal zijn.

Hoe groot het taboe over loonsverhogingen was bij de liberalen bleek luttele dagen voor het einde van de formatiegesprekken van Paul Magnette en Egbert Lachaert. Op een bepaald moment vlogen sp.a-voorzitter Conner Rousseau en zijn collega van de MR, Georges-Louis Bouchez elkaar in de haren. Bouchez wilde (onder meer) het compromis met de omzendbrieven, dat moeizaam tot stand gekomen was tijdens urenlange onderhandelingen met sherpa's, niet langer honoreren.

Apache vernam dat over dit punt in het regeerakkoord meer dan vijftig uur werd onderhandeld. Rousseau vertrok en dreigde ermee niet ter zullen terugkeren als Bouchez niet zou inbinden. Uiteindelijk bleef het compromis overeind. Bouchez moest inbinden.

Ongelijkheid

Dat weerhield de flamboyante liberaal er niet van om daags na de eedaflegging de blauwe accenten in het regeerakkoord in de verf te zetten. "De loonwet van 1996 wordt behouden", zei hij. "Voor de liberalen is dat een succes." Over het achterpoortje dat in het akkoord werd opgenomen, repte hij niet.

Voor de linkerzijde kan de verhoging van de marge voor de vakbonden om loonsverhogingen af te dwingen een krachtig wapen zijn in de onderhandelingen over de fiscale hervorming en de bijdrage van de 'sterke schouders'. Ofwel herverdeelt je via de belastingen, ofwel worden de winsten van de bedrijven aan de bron herverdeeld door de lonen van werknemers te verhogen.

Daarbij is het van belang dat de collectieve arbeidsovereenkomsten tot stand komen in grote vrijheid. Het was Guy Cox die daarover in 2018 een interessante bijdrage schreef, met als titel Collectief onderhandelen: niet goed voor de ongelijkheid. Bron: Apache

Zorgsector heeft personeel nodig

De personeelstekorten in de zorg moeten vandaag opgelost worden.

De tweede golf dreigt een nieuwe tsunami te worden in de woonzorgcentra, maar ze wachten nog steeds op extra personeel. De personeelstekorten in de zorg moeten niet morgen maar vandaag opgelost worden!

<https://www.facebook.com/watch/?v=838554020284725>

Zorg voor de zorgers

"De mensen in de zorg moeten de tweede coronagolf beginnen zonder extra middelen en zonder extra personeel. Ik denk dat u de ernst van de situatie niet snapt", zegt PVDA-volksvertegenwoordiger Sofie Merckx tegen minister Frank Vandenbroucke.

<https://www.facebook.com/watch/?v=350955425992238>

⊕ Relanceplan cultuursector

Vlaams minister van Cultuur Jan Jambon maakt 167 miljoen euro vrij voor eenmalige impulsen voor de zwaar getroffen cultuursector. Dat geld komt boven op het noodfonds van 65 miljoen (cultuur) en 10 miljoen (media). “We zorgen voor een stroomstoot die de cultuursector zuurstof zal geven. Daar is iedereen gebaat bij”, zegt minister Jambon.

Jambon voorziet onder meer een eenmalige uitgave van 100 miljoen euro voor culturele infrastructuur. Die middelen staan los van de 95 miljoen die al was voorzien in het Vlaamse regeerakkoord.

Geannuleerde filmopnames compenseren

Ook het Vlaams Audiovisueel Fonds krijgt een stevige, eenmalige financiële injectie. Daarvan gaat 5 miljoen naar het garantiefonds, dat de schade moet compenseren wanneer filmopnames niet kunnen doorgaan, en 10 miljoen naar de creatie van filmproducties, te spreiden over 2021 tot 2023.

Subsidies voor individuele kunstenaars

Verder worden de projectsubsidies voor individuele kunstenaars en kleinere organisaties structureel opgetrokken met 6 miljoen euro per jaar. Dat moet voor de nodige zuurstof zorgen bij de invoering van het nieuwe kunstendecreet.

Naar analogie met het Ondernemingsloket komt er een digitaal verenigingsloket. Verder vloeit er eenmalig 5 miljoen naar de uitrol van een gedeeld ticket- en reservatiesysteem en 30 miljoen naar de al aangekondigde culturele activatiepremie.

⊕ Is Corona een beroepsziekte?

COVID-19 kan erkend worden als een [beroepsziekte](#) voor werknemers in bepaalde sectoren. Dat betekent dat zij aanspraak kunnen maken op een vergoeding als zij door de ziekte zijn getroffen en dit door middel van een laboratoriumtest werd gediagnosticeerd (behalve in ernstige uitzonderlijke gevallen).

Over welke werknemers gaat het?

werknemers in de gezondheidszorg die een aanzienlijk verhoogd risico lopen op besmetting met het virus (beroepsziektecode 1.404.03);

werknemers die werkzaam zijn in cruciale sectoren en essentiële diensten en die daar in de periode van 18 maart tot en met 17 mei 2020 hebben gewerkt (beroepsziektecode 1.404.04).

Zelfstandigen komen hier niet voor in aanmerking aangezien ze niet gedekt worden voor beroepsrisico's (beroepsziekten en arbeidsongevallen) binnen de sociale zekerheid.

Als u niet tot een van deze categorieën behoort, kunt u nog steeds een schadevergoeding aanvragen bij Fedris, maar om als COVID-19-slachtoffer te worden erkend, moet u bewijzen dat u de ziekte daadwerkelijk hebt opgelopen in de loop van uw professionele activiteiten en niet in andere omstandigheden.

Fedris is enkel bevoegd voor werknemers uit de privésector en van de provinciale en lokale overheidsdiensten.

Bovendien kan COVID-19, onder welbepaalde omstandigheden, als een [arbeidsongeval](#) worden erkend. Werknemers die menen het slachtoffer van een dergelijk ongeval te zijn, moeten dat zo snel mogelijk aan hun werkgever melden.

Vrijwilligers

In geval van overlijden door COVID-19 wordt een schadevergoeding toegekend aan bepaalde familieleden van het slachtoffer (alleen in geval van besmetting tijdens de periode van 10 maart tot 1 juli 2020).

Vindt u het antwoord op uw vraag NIET in onderstaande FAQ, dan mag u uw vraag stellen aan covid19@fedris.be.

Voor algemene vragen over het coronavirus vragen we u om geen telefonisch contact op te nemen met een dossierbeheerder.

Heeft u een aanvraag in verband met COVID-19 ingediend, dan zal Fedris u een dossierbeheerder toewijzen (zie briefwisseling). Vragen over uw persoonlijk dossier, richt u wel aan uw dossierbeheerder.

U hebt een vraag in verband met...

1. [COVID-19 als beroepsrisico: beroepsziekte of arbeidsongeval](#)
2. [De vergoedingsaanvraag en de vergoedingen in het kader van de beroepsziekten](#)
3. [Wie komt in aanmerking voor vergoeding?](#)
4. [Inlichtingen voor werkgevers en artsen](#)
5. [Covid-19 Vrijwilligersfonds voor overleden vrijwilligers](#)

[Voor de volledige INFO, klik hier](#)

Kinderzorgverlof

Tijdens de lockdown was tijdelijke werkloosheid al een reddingsboei voor werkgevers met onvoldoende werk voor hun personeel. Nu kunnen ook werknemers aangeven dat ze het systeem willen gebruiken als ze noodgedwongen thuisblijven omdat de school van hun kinderen gesloten is.

Eind september kwam het systeem van het coronaouderschapsverlof ten einde. Met die vorm van ouderschapsverlof konden werknemers vier vijfde of halftijds werken om tijd vrij te maken voor de zorg voor hun kinderen. Het systeem was populair omdat de aanvraagprocedure snel en soepel verliep en omdat de onderbrekingsuitkering van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) 25 procent hoger lag dan bij het gewone ouderschapsverlof.

Ook gewoon ouderschapsverlof en tijdskrediet zijn erop gericht om de zorg voor de kinderen op te nemen, maar die systemen vergen heel wat administratie (zie verder). Sinds kort is er een nieuw alternatief. Het parlement heeft een wetsvoorstel goedgekeurd waardoor werknemers tijdelijke werkloosheid wegens overmacht door corona kunnen aanvragen om de zorg van de kinderen op te nemen als die door een ad-hocsluiting van de school en de kinderopvang noodgedwongen thuis moeten blijven. Zelf tijdelijke werkloosheid aanvragen klinkt allicht ongewoon. We kennen het systeem vooral van de situatie waarin de werkgever personeel thuis zet als er niet voldoende werk is. Hier gaat het over tijdelijke werkloosheid waarvoor u als werknemer kiest. Wat moet u weten?

Wanneer kan ik tijdelijke werkloosheid wegens overmacht door corona aanvragen?

‘Als de school, crèche of opvangvoorziening van uw kind sluit, kunt u als werknemer voor die sluitingsdagen tijdelijke werkloosheid aanvragen’, zegt Nele Mertens, juriste bij de hr-dienstengroep Acerta. ‘Dat doet u door uw werkgever een attest te bezorgen dat u vindt op de website van de RVA en dat de school, crèche of opvangvoorziening moet invullen.’

De werkgever kan de aanvraag niet weigeren. De werknemer ontvangt 70 procent van zijn geplafonneerd loon en het dagsupplement van 5,63 euro, wat gunstiger is dan de vergoeding voor ouderschapsverlof (zie verder). Het stelsel geldt alleen voor werknemers in de privésector en contractuelen bij de overheid, maar zou binnenkort ook met terugwerkende kracht worden uitgebreid naar vastbenoemden bij de overheid. Kies ik het best voor ouderschapsverlof/tijdskrediet of voor tijdelijke werkloosheid?

Om meerdere redenen kiest u beter voor tijdelijke werkloosheid dan voor ouderschapsverlof of tijdskrediet. Ten eerste is er de aanvraagprocedure. Voor het aanvragen van tijdelijke werkloosheid geldt een versnelde procedure. Bij ouderschapsverlof moet u uw werkgever in principe drie tot twee maanden voor de ingangsdatum van het verlof op de hoogte brengen. Maar als de werkgever akkoord gaat, kan de aanvraagtermijn worden ingekort.

Ook voor tijdskrediet is de aanvraagprocedure vrij log. In ondernemingen met maximaal 20 werknemers moet de aanvraag zes maanden op voorhand gebeuren, in bedrijven met meer dan 20 werknemers moet dat drie maanden voor het tijdskrediet begint. Maar ook hier kan de werkgever een kortere termijn aanvaarden.

Ten tweede is er een verschil in vergoeding. Voor tijdelijke werkloosheid ontvangt u 70 procent van uw brutoloon, dat wordt begrensd op 2.754,76 euro. Hoeveel u daar netto van overhoudt, hangt af van uw gezinssituatie. De netto-uitkering bedraagt maximaal 1.520 euro per maand.

Als u ouderschapsverlof neemt, krijgt u als alleenstaande ouder die voor 100 procent met ouderschapsverlof gaat een nettovergoeding van 1.258,19 euro. Samenwonenden krijgen 765,33 euro.

Voor tijdskrediet variëren de bedragen van de RVA-uitkering naargelang u meer of minder dan vijf jaar anciënniteit bij uw werkgever heeft. Voor een voltijds tijdskrediet gaat het respectievelijk over een nettobedrag van 545,95 en 467,91 euro. U kunt bij de Vlaamse overheid wel een bijkomende aanmoedigingspremie aanvragen, waarvan het bedrag afhangt van de werksituatie.

‘Het grootste struikelblok is de minimumperiode die je moet opnemen’, zegt Mertens van Acerta. ‘Wil je halftijds werken via ouderschapsverlof of tijdskrediet, dan moet je dat respectievelijk minimaal twee en drie maanden doen, tenzij je werkgever akkoord gaat met de opname van minimaal een maand. Tijdskrediet of ouderschapsverlof bieden dus geen oplossing voor een korte periode van opvang.’

Bouw ik vakantie op tijdens mijn tijdelijke werkloosheid?

Met gewone werkloosheid ‘verdient’ u geen vakantiedagen voor het volgende jaar. U moet gewerkt hebben om recht op vakantiedagen te krijgen.

Bijvoorbeeld: heeft een werknemer heel 2019 voltijds gewerkt, dan heeft hij in 2020 recht op vier weken vakantie. Zijn collega was de eerste zes maanden van 2019 werkloos en werkte daarna zes maanden voltijds. Die collega heeft in 2020 recht op twee weken vakantie. Met werken bouwt een werknemer vakantierechten op, met werkloosheid niet.

In principe gold dat laatste ook voor tijdelijke werkloosheid wegens corona. Maar door een wetswijziging werd tijdelijke werkloosheid wegens corona gelijkgesteld met werken, waardoor werknemers die onder dit regime in 2020 thuis worden gezet voor 2021 toch over hun vakantiedagen beschikken als zouden ze gewerkt hebben. ‘Het gaat voor de periode na 1 september echter alleen over de dagen van tijdelijke werkloosheid wegens overmacht bij hard getroffen werkgevers’, benadrukt Mertens. ‘Wie tijdelijk werkloos is wegens quarantaine of voor de opvang van een kind bij een andere werkgever, bouwt voor die dagen geen vakantierechten op.’

Wat als ik door verschillende periodes van tijdelijke werkloosheid op het eind van het jaar nog over veel vakantiedagen beschik?

De overdracht van vakantiedagen is niet voorzien in de vakantiewetgeving. ‘Neem je al je dagen niet op, dan ben je ze dus kwijt’, waarschuwt Mertens. ‘In de praktijk staan veel werkgevers dat wel toe voor een beperkt aantal dagen. Uitbetalen is evenmin voorzien. Dat kan alleen in geval van ziekte of bevallingsrust, wanneer de werknemer zijn vakantiedagen niet meer kan opnemen.’

De RVA verwacht dan ook dat alle werknemers die nog tijdelijk werkloos worden gesteld hun vakantiedagen volledig opnemen voor eind 2020. Is dat niet het geval, dan worden uitkeringen teruggevorderd voor het aantal openstaande dagen, omdat je geen werkloosheidsuitkering kunt cumuleren met loon, zoals enkel vakantiegeld.

Herfstvakantie verlengd tot 15 november.

Door het toenemend aantal coronabesmettingen besliste Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) dat de herfstvakantie verlengd wordt. ‘Op basis van wat de experts en de virologen ons zeggen is het beter een langere adempauze te nemen’, zei Weyts daarover.

Woensdag 11 november is een wettelijke feestdag, maar op 9, 10, 12 en 13 november moeten schoolgaande kinderen ook thuisblijven. De herfstvakantie wordt verlengd tot 15 november. Het systeem van het coronaouderschapsverlof liep af op 30 september.

<https://www.rva.be/nl/nieuws/verlenging-maatregelen>

Welke opties hebt u om de opvang te combineren met uw werksituatie?

Thuiswerken

Veel mensen werken opnieuw verplicht thuis, maar werk en de zorg voor kinderen combineren is geen ideale situatie. 'U kunt uw werkgever wel vragen een aangepast uurrooster te hanteren', zegt Nele Mertens van het hr-dienstenbedrijf Acerta.

Vakantiedagen opnemen

Ook vakantie- of recuperatiedagen opnemen is een mogelijkheid. 'Als u nog vakantiedagen hebt, kunt u die gebruiken om de extra dagen te overbruggen', zegt Mertens. 'Uw werkgever moet wel zijn akkoord geven.'

Verlof om dwingende redenen

Een werkgever kan verlof om dwingende redenen niet weigeren. Een dwingende reden is een onvoorzienbare gebeurtenis die losstaat van het werk en de dringende en noodzakelijke tussenkomst van de werknemer vraagt. U ontvangt dan wel geen loon en het is beperkt tot tien dagen per jaar.

Verlof zonder wedde

'Als uw vakantiedagen al opgenomen zijn, kunt u een dag verlof zonder wedde aanvragen', zegt Mertens. 'Ook in dat geval moet uw werkgever zijn fiat geven.' Verlof zonder wedde is niet afdwingbaar. Via het systeem van tijdelijke werkloosheid kunt u afwezig zijn van het werk als er geen alternatieve opvang mogelijk is.

Tijdelijke werkloosheid

Een laatste optie is de tijdelijke werkloosheid. 'Via dat systeem kunt u afwezig zijn van het werk als er geen alternatieve opvang mogelijk is. De school van uw kind moet wel de volledige of gedeeltelijke sluiting attesteren via het sluitingsattest van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Dat is overigens niet het geval voor de vakantieperiode van 2 tot 6 november. Dat is een gewone vakantieweek waarin de overmacht niet van toepassing is.

Gemotiveerd tijdskrediet

Met dit systeem kunnen werknemers uit de privésector hun loopbaan voltijds of deeltijds onderbreken om voor iemand te zorgen. Het tijdskrediet moet altijd gemotiveerd zijn. De duur hangt af van het motief. Voor de zorgmotieven is de maximumduur 51 maanden. Het systeem is echter niet bedoeld om ad hoc en op korte termijn twee dagen opvang te regelen.

Ouderschapsverlof

Het ouderschapsverlof moet beginnen voor uw kind 12 jaar wordt. In de 15 maanden voor de aanvraag moet u minstens 12 maanden een arbeidsovereenkomst hebben bij uw werkgever. Die mag het ouderschapsverlof niet weigeren. Net als het gemotiveerd tijdskrediet is ook dit systeem echter niet bedoeld om ad hoc en op korte termijn twee dagen opvang te regelen.

VARIA

Wat verandert er deze maand?

Elke maand verandert er wat aan de wetgeving. Dit verandert op 1 november.

- **Nieuwe bewijsregels in burgerlijk recht vanaf 1 november 2020**

Op 1 november 2020 verandert ons burgerlijk bewijsrecht. De gemoderniseerde bewijsregels komen in Boek 8 van het gloednieuwe Burgerlijk Wetboek. Het bewijsrecht wordt aangepast, vooral om de zaken te verduidelijken en beter te definiëren, in te spelen op technologische evoluties en knelpunten aan te pakken. Een van de belangrijkste nieuwigheden is de uitbreiding van het vrij bewijsstelsel.

Drie hoofdstukken

Het nieuwe Boek 8 telt drie hoofdstukken:

in het eerste, met de algemene bepalingen, staan allerhande definities en de algemene regels van het bewijsrecht;

in het tweede gaat het over de toelaatbaarheid van de bewijsmiddelen; en

in het derde staan de bijzondere regels voor de verschillende bewijsmiddelen: authentieke akte, onderhandse akte, onderhandse akte die wordt meeondertekend door de advocaten van partijen, andere geschriften, afschriften, teruggave van de akte door schuldeiser aan schuldenaar, getuigen, feitelijke vermoedens, bekentenis en eed

Vrij bewijsstelsel

Het vrij bewijsstelsel – waar het bewijs kan geleverd worden op eender welke manier – wordt versoepeld. Het plafond van 375 euro wordt verhoogd naar 3.500 euro. Wat meteen betekent dat voor heel wat courante verrichtingen het bewijs vrij kan geleverd worden. Een schriftelijke overeenkomst is niet meer nodig. Sms'en, mails, getuigen, vermoedens... zijn een voldoende bewijs onder die grens van 3.500 euro.

Eenzijdige rechtshandelingen

Het vrij bewijsrecht wordt veralgemeend voor alle eenzijdige rechtshandelingen, wat ook hun waarde is.

Voor een eenzijdige verbintenis tot betalen geldt wel een uitzondering: de persoon die zich verbindt moet de verbintenis schriftelijk zijn aangegaan en de bedragen en hoeveelheden voluit vermelden.

Voor het bewijs van de datum van de eenzijdige rechtshandeling is er een speciale regeling.

Ondernemingsbewijs

De vrije bewijsvoering tussen handelaars wordt uitgebreid naar alle ondernemingen, dus bijvoorbeeld ook vrije beroepen en landbouwers.

Het bewijs tussen ondernemingen of tegen ondernemingen, kan vrij geleverd worden, ook boven de 3.500 euro. De vrije bewijsvoering geldt alleen voor een handeling gesteld door een onderneming. Ze geldt niet wanneer een onderneming wil bewijzen tegen een partij die geen onderneming is. Wel wanneer partijen die geen onderneming zijn, willen bewijzen tegen een onderneming.

Natuurlijke personen die een onderneming voeren en een rechtshandeling willen bewijzen die kennelijk vreemd is aan de onderneming, kunnen zich niet beroepen op de vrijheid van bewijs.

De bijzondere wettelijke bewijswaarde van een aanvaarde of niet-betwiste verkoopfactuur wordt uitgebreid tot alle soorten facturen, ongeacht de achterliggende overeenkomst (bv. vervoer, allerhande diensten). Een dergelijke factuur levert tegen de onderneming het bewijs van de aangevoerde rechtshandeling op. Tegenbewijs is wel mogelijk.

De aanvaarding van een factuur door iemand die geen onderneming is, maakt slechts een feitelijk vermoeden uit.

Bewijslast

Voortaan kan de rechter – bij buitengewone omstandigheden – bepalen wie de bewijslast draagt wanneer de toepassing van de normale bewijslastregels kennelijk onredelijk zou zijn. De rechter moet zijn vonnis grondig motiveren. Hij kan de bewijslast pas omdraaien nadat hij alle nuttige onderzoeksmaatregelen heeft bevolen, gecontroleerd heeft dat de partijen meewerken aan de bewijsvoering en vaststelt dat er nog steeds geen voldoende bewijs is geleverd.

Voorwerp van bewijs

Alleen de aangevoerde en betwiste feiten of rechtshandelingen moeten bewezen worden. Tenzij er afwijkende wettelijke regels zijn. Bewijs van algemeen bekende feiten of ervaringsregels is niet nodig.

Bewijs van waarschijnlijkheid

In principe moet het bewijs geleverd worden met een redelijke mate van zekerheid. Maar wanneer een negatief feit moet bewezen worden, kan het aantonen van de waarschijnlijkheid van dat feit volstaan. Wel alleen als alle partijen aan de bewijsvoering hebben meegewerkt.

Ook bij positieve feiten kan het aantonen van de waarschijnlijkheid volstaan, wanneer het door de aard van het te bewijzen feit niet mogelijk of niet redelijk is om een zeker bewijs te vragen.

Inwerkingtreding

De nieuwe wet van 13 april 2019 treedt in werking op 1 november 2020. Hierop zijn wel enkele uitzonderingen.

Bron: Wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek, BS 14 mei 2019

- **Digitale inschrijvingen onderwijs**

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/leerlingen-inschrijven-in-het-basis-en-secundair-onderwijs>

⊕ Regeerakkoord te rooskleurig

Volgens Neutr-On wordt het regeerakkoord te rooskleurig voorgesteld. Het bevat veel beloften maar of die er wel komen is een groot vraagteken. Temeer omdat er door de coronacrisis al een overheidsschuld is van 500 miljard euro. Wie zal die put moeten dempen?

En er wordt ook niks gezegd om de pensioenleeftijd van 67 jaar terug te draaien naar 65.

De regering ziet de sociale partners bovendien als een belangrijke partner voor de uitvoering van haar akkoord. Zo rekent de Vivaldi-regering op het sociaal overleg om de doelstelling van een tewerkstellingsgraad van 80 procent tegen 2030 te realiseren.

De discussie over de zware beroepen was al een zware dobber tijdens de vorige legislatuur. De regering-Michel rekende toen op de sociale partners om een lijst op te stellen. Mensen wier beroep in die lijst opgenomen werd, konden vroeger op pensioen gaan. Dat diende als compensatie voor de verhoging van de pensioenleeftijd. De sociale partners slaagden er evenwel niet in tot een vergelijk te komen. Ze willen de lijst nu opnieuw op de regeringsagenda plaatsen. 'Die realiteit gaan ze anders op hun bord krijgen, want de mensen houden het gewoonweg niet vol.'

Daarnaast moeten nog veel knopen - zoals een belasting voor rijken of de kernuitstap - tijdens de legislatuur worden doorgesleut. De vakbonden maken een speerpunt van een rechtvaardiger fiscaliteit. Een verhoging van de belastingen mag absoluut niet bij de werknemers terecht komen, maar zoals in het voorstel dat nu circuleert bij de 1 procent rijksten. Dat moet een strijdpunt worden.

⊕ Sociale verkiezingen 2020

De sociale verkiezingen zullen, als er geen onvoorziene omstandigheden plaatsvinden, verlopen van 16 tot en met 29 november 2020. In de zomer werd het advies van de sociale partners omgezet in een Koninklijk Besluit.

Zoals we reeds in vorige nieuwsbrieven schreven willen we iedereen oproepen om het eerlijke verloop van de verkiezingen goed te controleren. Bij fraude kun je het best onmiddellijk klacht neerleggen bij de politie.

Voor wie stemmen?

- Vraag aan de kandidaten of ze voor een vermogenstaks (1% > 1 miljoen euro) zijn of niet, stem voor diegenen die voor een vermogensbelasting zijn
- Stem voor bekwame kandidaten die hun collega's verdedigen
- Stem niet voor ja-knikkers die vorige keer verkozen waren en niks verwezenlijkt hebben

- Stem niet voor kandidaten die partij trekken voor de patroons
- Stem niet voor slappe figuren
- Stem ook voor jongeren en vrouwen

⊕ Naar een Europees minimumloon?

De Europese Commissie wil dat er zo snel mogelijk overal in de Europese Unie een wettelijk minimumloon komt. Hoe hoog dat moet worden, mogen de lidstaten zelf bepalen. Volgens Eurocommissaris Schmit leven nu nog te veel mensen in de EU op of onder de armoedegrens, omdat hun loon te laag is. Later vandaag presenteert hij zijn plannen officieel.

Op dit moment hebben 21 lidstaten een wettelijk minimumloon, terwijl in bijvoorbeeld de Scandinavische landen de sociale partners afspraken maken over de hoogte van het loon. Ook Italië, Cyprus en Oostenrijk hebben geen wettelijk minimumloon.

Commissievoorzitter Ursula von der Leyen beloofde bij haar aantreden dat overal in de EU werknemers een minimumloon zouden kunnen verdienen. Ze had die belofte in de zomer van 2019 nodig om de sociaaldemocraten over de streep te trekken bij haar verkiezing in het Europees Parlement.

Frans Timmermans, destijds de lijsttrekker van de Europese sociaaldemocratische lijst (de Spitzenkandidat), had de verkiezingen gewonnen met dit thema. Zijn partij wilde boter bij de vis, anders zou Von der Leyen niet de nodige stemmen halen om tot voorzitter te worden verkozen.

Dat minimumloon is volgens de Eurocommissaris in veel landen niet voldoende om fatsoenlijk te kunnen overleven. Daarom stelt hij voor om afspraken te maken over de hoogte. Het liefst heeft de Europese Commissie, zo staat in de stukken, dat het minimumloon ongeveer zestig procent is van wat er gemiddeld wordt verdiend in een land (het middeninkomen).

Strikt formeel mag de Europese Commissie geen voorstellen doen over de hoogte van inkomens en uitkeringen. Dat is zo afgesproken in het Verdrag van Lissabon. Maar Schmit omzeilt dat door aanbevelingen aan de lidstaten te doen. Indicatoren, zoals dat in het Europese jargon heet. En die indicatoren moeten door de lidstaten gebruikt worden bij het vaststellen van het minimumloon.

'Sociale dialoog'

Om te beginnen moet er in elk land een 'sociale dialoog' worden gehouden. Collectieve onderhandelingen noemt Schmit dat. En het liefst heeft de Europese Commissie dat het minimumloon voortaan volgens een vaste berekening wordt vastgesteld, maar volgens juristen zou de commissie dan zijn bevoegdheden te buiten gaan. Dus worden er in het wetsvoorstel alleen suggesties gedaan.

Wel moeten alle lidstaten voortaan jaarlijks een rapport inleveren in Brussel waarin staat welke maatregelen er zijn genomen, hoe de sociale dialoog is verlopen en wat de ontwikkeling is van het minimumloon. De Europese Commissie geeft dan vervolgens advies aan de lidstaten over wat er beter kan.

Wanneer de plannen van de Europese Commissie in alle landen worden opgevolgd kunnen tussen de tien en twintig miljoen werknemers meer verdienen, is berekend. Dat wordt deels door de ondernemingen betaald.

De consumenten betalen ongeveer driekwart van de rekening, zo verwacht de Europese Commissie, doordat de prijzen van producten zullen stijgen. Maar, zo staat te lezen in een toelichting op de voorstellen, doordat mensen met een minimumloon meer gaan uitgeven zal de economie als geheel nauwelijks afnemen.

De Europese Commissie wil dat meer werknemers in de EU een fatsoenlijk en transparant minimumloon ontvangen. Onderhandelingen tussen de sociale partners moeten daarbij de norm zijn, in zoveel mogelijk

sectoren. Maar er komt geen geharmoniseerd Europees minimumloon, benadrukt het dagelijks EU-bestuur.

Elk land blijft zijn eigen minimumloon bepalen, stelt de commissie in een nieuwe richtlijn voor. Daarin staan ook geen percentages of getallen voor een wenselijk geacht niveau. De commissie wil wel een jaarlijkse verplichting voor alle lidstaten invoeren om Brussel te melden hoe hun minimumlonen tot stand zijn gekomen. Ze pleit ook voor betere handhaving.

Volgens EU-commissaris Nicolas Schmit (Sociale Zaken) leeft een op de tien werkenden in de EU in armoede. "Dat moet veranderen. Mensen met een baan moeten niet hoeven te worstelen om rond te komen," zei hij bij de presentatie van de voorgestelde richtlijn.

Lonen vallen onder de nationale bevoegdheid. Er zijn momenteel twee systemen in de EU. In 21 landen, bestaat een wettelijk minimumloon. In zes landen is dat niet het geval maar komen minimumlonen tot stand bij collectieve onderhandelingen tussen vakbonden en werkgevers. In Zweden, Denemarken en Finland werkt dat heel goed en zijn de minimumlonen hoog, maar in Cyprus bijvoorbeeld niet.

De lidstaten moeten het nu eerst eens worden over het voorstel. Ook het Europees Parlement zal er nog aan sleutelen. Bij alle overheidsopdrachten via aanbestedingen is de overheid straks verantwoordelijk dat het minimumloon of het geldende cao-loon betaald wordt aan de uitvoerende werknemers.

[Lees ook](#)

⊕ Ziekenhuizen overbelast

Na zeven maanden dreigt een volledige ineenstorting van de ziekenhuizen. Dan wordt gekozen wie nog wordt verzorgd en wie sterft. Tijd om te wachten om te zien of de huidige maatregelen werken of niet, is er niet meer. Het is schandalig dat in een land als België met zo'n uitgebouwde farmaceutische sector en zo'n knowhow rond zorg dit kan gebeuren. Hoeveel mensenlevens gaan we nog verliezen om de "economie" (m.a.w. de winsthonger) in stand te houden?

Alle bedrijven die de veiligheid en gezondheid niet kunnen garanderen moeten dicht, met behoud van loon

Op de bazen kunnen we niet vertrouwen. Op 14 oktober had Pieter Timmermans van het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) het lef om te zeggen: "Het is duidelijk dat het probleem in de privésfeer ligt, en in de universiteiten. Onze bedrijven hebben alles gedaan wat ze konden." Dit werd tegengesproken in De Tijd van 29 oktober: een enquête toonde aan dat 67% van de onderzochte bedrijven de geldende veiligheidsmaatregelen verwaarloost.

Bij AB InBev was er een staking van een week nodig, als reactie op de besmetting van een tiental werknemers, voordat er verdere maatregelen kwamen. Op dinsdag 27 oktober waren een tiental winkels van Carrefour Market (Mestdagh) in staking als reactie op de willekeurige toepassing van veiligheidsmaatregelen, het niet respecteren van de werkuren, omdat werkenden plots allerhande nieuwe verantwoordelijkheden op zich moesten nemen, op het gebruik van honderden interimers en studenten ...

In België zijn er geen algemene gegevens over de besmettingshaarden (clusters). In andere Europese landen zijn er wel dergelijke cijfers. In Frankrijk bijvoorbeeld wijst een analyse van Santé Publique France erop dat bijna 25% van de nieuwe clusters (sinds de versoepeling) terug kan gebracht worden naar werkplekken (zowel in de private als de publieke sector). Een onderzoek van Geneeskunde voor het Volk komt tot eenzelfde cijfer met 21% van de besmettingen die op het werk gebeurden.

Alle bedrijven die de veiligheid en gezondheid niet kunnen garanderen, moeten we nu stilleggen onder de afdwingbare voorwaarde van behoud van loon. Dit is nodig om de huidige explosie van besmettingen te stoppen. Maar ook om personeel op vrijwillige basis vrij te maken om de gezondheidszorg te versterken, uiteraard volledig betaald. Dit geldt ook voor het onderwijs en de kinderopvang, zodat de samenleving de zorg opneemt van alle kinderen voor wie dit nodig is. Dit dient onder controle van democratisch verkozen

hulpcomités van de werkenden georganiseerd te worden om daar waar zich dringende noden stellen een oplossing te bieden.

Onmiddellijke mobilisatie van alle beschikbare middelen en krachten

Het is onmogelijk om de gezondheidsnoden in te lossen zonder alles wat hiervoor nodig is op te eisen. Het is absurd dat er in België een tekort is aan tests en labo capaciteit als je weet hoe groot onze farmaceutische sector is. Het grootste kwaliteitscontrolecentrum ter wereld bevindt zich bijvoorbeeld in België bij GSK. Het personeel en de infrastructuur van de sector moeten worden ingezet zodat er bijvoorbeeld voldoende tests kunnen worden uitgevoerd en de resultaten ervan snel worden geanalyseerd. Deze sector aan de winstlogica onttrekken, is ook essentieel voor de productie en distributie van een toekomstig vaccin.

Alle deskundigen en artsen klinken unisono: het ontbreekt niet alleen aan bedden, maar ook aan..

[Lees verder via](#) en ook [winstbejag-versus-onze-gezondheid](#)

BOEKEN

🌐 75 jaar Verenigde Naties

Op 24 oktober vierden we het 75-jarig bestaan van de Verenigde Naties. Precies 75 jaar geleden trad het Handvest van de Verenigde Naties in werking, het resultaat van de Conferentie van Verenigde Naties in San Francisco in 1945.

De conferentie bracht op het einde van de Tweede wereldoorlog afgevaardigden van 50 landen samen. Later ondertekende ook Polen en werd zo ook één van de 51 originele lidstaten. De Verenigde Naties kwam officieel tot stand na de ratificatie van de meerderheid van de ondertekenaars van het Handvest, inclusief de 5 permanente leden van de Veiligheidsraad (China, Frankrijk, Sovjet-Unie, Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten). De Verenigde Naties werd gezien als een opvolging van de Volkenbond, die gelijkaardig internationale samenwerking voor vrede en veiligheid promootte.

Het Handvest is gebaseerd op de vier hoofddoelen die de Verenigde Naties naar voor schuiven. Ten eerste wil de Verenigde Naties de internationale vrede en veiligheid handhaven, ten tweede willen ze vriendschappelijke betrekkingen tussen de naties tot ontwikkeling brengen. Als derde willen ze internationale samenwerking tot stand brengen bij het oplossen van internationale vraagstukken van economische, sociale, culturele of humanitaire aard. Als laatste willen ze een centrum zijn voor de harmonisatie van het optreden van de naties.

75 jaar later, telt de Verenigde Naties 193 lidstaten die samen opnieuw voor een crisis staan met een enorme sociale en economische impact. De globale pandemie COVID-19 legt vandaag de nood bloot aan internationaal overleg en solidariteit om een antwoord te bieden op de crisis; Maar COVID-19 is niet de enige crisis waar de mensheid mee worstelt. "Een klimaatramp dreigt. De biodiversiteit is aan het ineenstorten. De armoede stijgt opnieuw. Haat verspreid zich. Geopolitieke spanningen escaleren. Nucleaire wapens blijven op scherp staan. Transformatieve technologieën bieden nieuwe opportuniteiten, maar hebben ook nieuwe bedreigingen aan het licht gebracht. De COVID-crisis pandemie legde de kwetsbaarheden van de wereld bloot. We kunnen ze enkel samen aanpakken.", stelde Secretaris-Generaal António Guterres op de Algemene Vergadering van de VN in september.

In kader van het 75-jarig-bestaan nam de Algemene Vergadering van de VN in september een nieuwe politieke verklaring aan, die de toekomst van de Verenigde Naties verder moet sturen. De verklaring schuift twaalf doelstellingen naar voren, één daarvan blijft het promoten van vrede en het voorkomen van conflicten. De controle van wapenhandel, non-proliferatie en ontwapeningsakkoorden staan hierin

centraal. Een voorbeeld hiervan is de Verbodsverdrag tegen kernwapens, dat vermoedelijk binnenkort in werking zal treden.

75 jaar later is er veel gebeurd, maar zijn de uitdagingen er niet kleiner op geworden. “Dringende inspanningen zijn nodig. We zijn hier niet om te vieren. We zijn hier om actie te nemen.”

<http://www.vvn.be/>

<http://www.vvn.be/wereldbeeld/>

<https://vrede.be/wie-vrede/basistekst>



⊕ Democratie en burgerdialoog

De Duitstalige Gemeenschap, die in de media weinig aandacht krijgt, is een internationale pionier op het vlak van burgerberaadslaging. Sinds de invoering van het Ostbelgien Modell in februari 2019 kunnen burgers willekeurig aangewezen en gevraagd worden om een specifiek thema te bespreken om uiteindelijk aanbevelingen aan het parlement te richten. De Vrijdaggroep heeft dit systeem onder de loep genomen en zich de vraag gesteld of het een geloofwaardig alternatief kan zijn voor het representatieve model, en er zo toe kan bijdragen dat onze democratie opnieuw aantrekkelijk wordt. We onderzochten de sterke en zwakke punten en de praktische uitvoering ervan. En zelfs verder: is zo'n model reproduceerbaar elders in België?

Lees verder via:

<https://www.v-g-v.be/nl/publicaties/rapporten/het-potentieel-van-de-burgerdialoog-in-belgi%C3%AB>



⊕ Armoede is illegaal

17 oktober was de internationale dag voor de arme mensen. En wie zijn dat? De mensen met te weinig geld om gezond te eten, om naar de dokter te gaan, om een deftige woning te huren, om de brooddoos te vullen, om maandverband te kopen, om op vakantie te gaan...

Allemaal dingen die we weten, al decennia lang. En we hebben armoedeverenigingen waar die mensen het woord krijgen en nog zo veel meer. En in de regeringsverklaring staat dat 'op het vlak van armoede, zal de strijd tegen sociale uitsluiting nieuwe middelen krijgen waarbij de sociale minima tijdens deze legislatuur worden opgetrokken'.

Goed, zeer goed. We moeten erop vertrouwen dat het gebeurt en dat er geen mensen meer zullen zijn die met een inkomen onder de armoedegrens moeten leven. Ook niet de gepensioneerden.

Is enige achterdocht verantwoord? Natuurlijk wel, want er waren al meer regeringen die dit beloofden.

België is overigens geen uitzondering. Wereldwijd gaat de armoede weer pijlsnel de hoogte in. Er waren al eerder ernstige twijfels over de juistheid van de Wereldbankstatistieken, maar het klopt wel degelijk dat de extreme armoede de afgelopen decennia was gedaald. En nu weer snel gaat stijgen. In het Midden-Oosten en Noord-Afrika is de extreme armoede de afgelopen jaren nagenoeg verdubbeld. De invloed van COVID-19 zal 'snel en substantieel' zijn, zegt de Bank. Jawel, maar de cijfers zijn al jaren aan het stagneren. COVID, conflicten, klimaatverandering ... waar zou de verbetering vandaan komen?

Politieke wil?

Op 17 oktober is het de gewoonte dat wereldwijd politici en andere mensen met maatschappelijke verantwoordelijkheid voor een of andere gedenksteen een plechtige verklaring afleggen, ze zullen een traan wegpinken en wellicht het woord laten aan een 'echte' arme. Mooi. En dan?

Daar wringt het schoentje. Er is in België en er is in de wereld zo ontzettend veel rijkdom dat er geen enkel probleem kan zijn om iedereen, echt iedereen een volwaardig inkomen te bezorgen, een goede gezondheidszorg, goed en degelijk onderwijs mét een schoolmaaltijd, graag, een ruim dak boven het hoofd, openbaar vervoer, internet...

Er zijn in de wereld, volgens UBS 2189 miljardairs. Ze bezitten samen 10,2 triljoen USDollar, dat schrijf je zo: 10.000.000.000.000. Het zijn allemaal nullen, maar dat bedriegt. Het is hééééél veel geld. En dat zijn allemaal mensen die werken aan nieuwe technologieën en ... in de gezondheidssector.

En wat doen die mensen met hun geld? Neen, geen belastingen betalen. Wel geven ze kruimeltjes aan filantropische projecten. Tweehonderd miljardairs besteedden vorig jaar meer dan 7 miljard US\$ aan 'goede doelen'. En ja, dat trekken ze af van hun inkomsten natuurlijk.

In België, bezitten de 1% rijksten 24 % van alle rijkdom. Mochten we, zoals Paul De Grauwe voorstelt, deze mensen een eenmalige coronaheffing opleggen, dan is de coronafactuur al voor de helft betaald.

Kom, zeggen dat er geen geld is? Zeggen dat we enkel 'in de richting' van een behoorlijk pensioen kunnen gaan? Zeggen dat armoede een moeilijk te vatten probleem is?

Men wil niet

Wanneer zullen we eens gewoon durven zeggen dat er nagenoeg niemand de armoede echt de wereld uit wil? Dat er voortdurend wordt gezocht, binnen – en buitenlands, naar theorieën en excuses om vooral niets te moeten doen.

We zitten dan in 'trilemma's', omdat we de minimumlonen niet durven optrekken. We streven dan naar 'groei', alsof die groei ook bij arme mensen terecht komt.

We werken met definities over multi-dimensionele armoede die ons vrijpleit van elke concrete oplossing. De armoedeverenigingen doen wat ze kunnen, ze helpen de arme mensen, maar ze kunnen zonder geld de armoede niet bestrijden. Dat weten ze zelf maar al te goed.

En zo sukkelen we verder, van energie- en ‘menstruatiearmoede’ op Belgisch vlak, naar ‘cognitieve taks’ bij de Wereldbank.

In elke markteconomie is armoede een inkomenstekort.

Daarom moeten we ophouden met de wereld op zijn kop te zetten. We moeten niet op zoek naar de armsten onder de armen, de vrouwen, de kinderen, de vluchtelingen. Dat zijn mensen die hulp nodig hebben, jazeker. Maar de oplossingen liggen aan de andere kant: bij zij die het goed hebben.

Voortdurend op zoek gaan naar de ‘meest kwetsbaren’ zorgt ervoor dat we zelfs de gewoon arme mensen vergeten, want er is altijd wel iemand die nog armer is dan die kwetsbare. Alle ‘kwetsbaren’ staan aan de verliezende kant, waarom een selectie maken bij hen?

Straks komt de ‘warmste week’ op ons af. Ik stel voor dat we die echt warm maken, met een vermogenskadaster en een algemene staking in het voordeel van de armen. De oplossing voor armoede ligt niet bij de armen, maar bij de rijken.

Armoede moet niet worden bestreden, maar worden voorkomen, met een degelijke sociale bescherming. En armoede moet illegaal verklaard worden, ze heeft geen enkele bestaansreden.

We hebben mensen nodig die echt vechten voor een vermogensbelasting. Voor een strijd tegen fiscale paradisijs. Voor een strijd tegen onwettige kapitaalvlucht uit het zuiden. Tegen corruptie. Bron: Uitpers

⊕ Over Breendonk

De meeste Belgen weten waarschijnlijk meer over het Duitse concentratie- en uitroeiingskamp Auschwitz dan over het concentratiekamp van Breendonk waar de nazi's tijdens de Tweede Wereldoorlog honderden tegenstanders van het naziregime opsloten, folterden en dikwijls vermoordden. Met zijn boek ‘Breendonk – Kroniek van een vergeten kamp’ vult Jos Vander Velpen dat hiaat. Hij beschrijft hoe Duitse en Vlaamse SS'ers Belgische verzetslieden mishandelden en doodden. Zijn boek toont daardoor het ware gelaat van extreemrechts dat nu overal in Europa in opgang is.

Jos Vander Velpen, advocaat en voormalig voorzitter van de Liga voor Mensenrechten, schreef al in 2003 een boek over het concentratiekamp van Breendonk: ‘En wat deed mijn eigen volk?’ (EPO). Dit nieuwe boek is evenwel geen doorslag van het eerste. Door het verzamelen van bijkomende getuigenissen en het geduldig lezen van talloze processtukken komen in dit boek nieuwe personages en verhalen aan bod. De auteur belicht daarbij de rol van het verzet tegen het naziregime. Dat was broodnodig, want na de Tweede Wereldoorlog werd het lot van de oorlogsslachtoffers al vlug doodgezwegen, terwijl de nazi-collaborateurs erin slaagden alle aandacht naar zich toe te trekken en zich vanwege de milde repressie als de ware slachtoffers van de oorlog voor te doen.

Vijfenzeventig jaar na het einde van Wereldoorlog II vond Vander Velpen het nodig, vooral voor de jongere generatie, nog eens dieper in te gaan op het kampleven en zijn historische context. Hij doet dat op een even sobere, realistische als aangrijpende wijze. Hij schetst het dagelijkse kampleven zo realistisch dat je als lezer de gruwelen voor je ogen ziet gebeuren. De gevangenen moesten ware slavenarbeid verrichten, ze werden voortdurend vernederd, geslagen, bestolen, gefolterd en vermoord. Ze leden altijd honger. In de winter vergingen ze van de kou, in de zomer van de hitte. Van enige elementaire hygiëne was geen sprake. Zowel de foto's die de Duitse legerfotograaf Otto Kropf in het kamp maakte als de gouaches die gevangene Willem Pauwels (kunstenaarsnaam Wilchar) in het kamp tekende getuigen van het onwezenlijke en onmenselijke van het kampleven.

Was het kampleven onmenselijk in de diepe zin van het woord? Jeroen Olyslaegers schrijft in het voorwoord dat Breendonk niet onmenselijk was. Wat daar gebeurde hoort bij de menselijke ervaring, zo schrijft hij. De beulen en slachtoffers waren allemaal mensen.

Dat was dan ook Philipp Schmitt, vanaf augustus 1940 commandant van het kamp van Breendonk, een voormalig fort van de vroegere verdedigingsgordel rond Antwerpen. Schmitt was Sturmbannführer (majoor) van de SS (Schutz-Staffel), een paramilitair keurkorps in nazi-Duitsland. Later zou hij ook commandant worden van de Mechelse Dossin-kazerne van waaruit duizenden mensen naar de Duitse concentratiekampen werden gevoerd. In die laatste functie werd hij in maart 1943 ontslagen omdat hij in de Dossin-kazerne een handeltje in kleren en lederwaren had opgezet. Die producten moesten door Joodse geïnterneerden worden vervaardigd. Die werkten veertien uur per dag. Hij liet ook bij gevangenen meubelen, tapijten en allerhande kostbaarheden weghalen. In november van datzelfde jaar moest hij ook in het kamp van Breendonk opstappen omdat de hogere nazi-leiders de toestand in Breendonk niet langer houdbaar achtten. Over die toestand gesproken moet worden vermeld dat de Duitsers voor al hun activiteiten op de steun van de Belgische overheden, bedrijven en burgers rekenden. Zo moest de gemeente Breendonk financieel opdraaien voor de inrichting van het kamp van Breendonk. Voor de burgemeester van Breendonk, brouwer Albert Moortgat, was dat geen probleem. Hij was goed bevriend met kampleider Schmitt en lid van het collaborerende Vlaams Nationaal Verbond (VNV).

Vlaamse SS'ers

In 1941 werden zes Vlaamse SS'ers naar Breendonk gestuurd. Zij namen deel aan de gewelddaden tegen gevangenen. In vele gevallen leidden die gewelddaden tot de dood. Moorden was een haast dagelijkse praktijk in Breendonk. Soms door terechtstelling door het vuurpeloton of door verhangning. Die terechtstellingen gebeurden dikwijls zonder enige vorm van proces. Moorden werden echter niet alleen door 'officiële' terechtstellingen gepleegd. Gevangenen werden ook in de loop van de dag, tijdens de dwangarbeid, door bewakers doodgeschoten of ze werden verdrinken in de gracht rond het kamp of in een kuil gestopt tot de dood volgde. De galg van Breendonk werd ook gebruikt om gevangenen van buiten het kamp te verhangen. Het aantal executies nam toe naarmate er meer aanslagen tegen nazi's en hun collaborateurs werden gepleegd.

Tijdens het proces tegen de leiders van Breendonk, dat in 1946 in Mechelen plaatsvond, zei de openbare aanklager dat het aantal terechtgestelde gevangenen in Breendonk tussen de 300 en 350 lag. Minstens 1733 van de 3456 geïdentificeerde kampbewoners zouden de oorlog niet overleven. Ze stierven in Breendonk of in een Duits concentratiekamp. Aan de terechtstellingen gingen meestal afschuwelijke folteringen vooraf die in een bunker plaatsvonden die door de gevangenen zelf moest worden gebouwd. Het kon niet anders dan dat gevangenen overgingen tot zelfdoding. Het toppunt was wel dat in een kamp waar aan de lopende band werd vermoord, een poging tot zelfdoding als een misdaad werd beschouwd.

Honger was een van de ergste folteringen die de gevangenen moesten ondergaan. Velen stierven eraan. De gevangenen ontvingen wel voedselpakketten van hun familie en van het Rode Kruis, maar die werden regelmatig door de bewakers gestolen. Die waren ook niet te beroerd om de inhoud van de pakketten voor de neus van de gevangenen op te eten. De gevangenen waren meestal zo uitgehongerd dat ze de inhoud van het voedselpakket meteen opaten, wat tot gevolg had dat ze het voedsel meteen moesten overgeven. Op een bepaald ogenblik werden voedselpakketten niet meer toegelaten. Alle gevangenen vermagerden zienderogen, sommigen zelfs tien kilo per maand. Na een bezoek van Eggert Reeder, de nazi-verantwoordelijke voor het burgerlijk bestuur in België, werden voedselpakketten opnieuw toegelaten.

Extreemrechts blijft en groeit

Omdat de nazi's in mei 1944 een nakende landing van de geallieerden verwachtten werd de zesde van die maand het kamp van Breendonk ontruimd. De 597 gevangenen werden in vrachtwagens naar het station van Willebroek gevoerd. Van daar ging het per trein via Brussel naar de eindbestemming Buchenwald. Toen echter bleek dat de landing van de geallieerden uitbleef, stroomden opnieuw gevangenen het kamp binnen en vonden opnieuw clandestiene terechtstellingen plaats. Op 30 augustus, vijf dagen voor de bevrijding van Antwerpen werden de overblijvende 131 gevangenen naar het kamp van Vught in Nederland gevoerd. Op 4 september, terwijl Britse tanks over de autoweg naar Antwerpen reden, ontruimden de laatste Duitse soldaten het kamp van Breendonk.

De voormalige kampleider Philipp Schmitt jaagde eind 1944 in het Deense Aarhus als lid van een 'antiterreureenheid' nog steeds op Deense verzetsstrijders. Nadat hij in februari 1945 door het Amerikaanse leger werd opgepakt belandde hij eerst in een Nederlandse gevangenis en nadien in... het kamp van Breendonk waar hij vroeger de baas was. Op 5 maart 1946 startte in het Mechelse stadhuis het

proces tegen de beulen van Breendonk. Zestien beklaagden kregen de doodstraf. Vier andere levenslang. Schmitt kreeg de doodstraf. Die werd op 8 augustus 1950 in Antwerpen voltrokken. Zoals altijd werden de hoge pieten met fluwelen handschoenen aangepakt. Generaal Alexander Von Falkenhausen, van 1 juni 1940 tot 18 juli 1944 militair bevelhebber van België en Noord-Frankrijk, werd op 9 maart 1951 samen met zijn directe medewerkers door de Brusselse krijgsraad tot een celstraf van twaalf jaar veroordeeld. Dankzij de wet-Lejeune kwam Von Falkenhausen al na het uitzitten van een derde van zijn straf vrij en mocht hij naar zijn Heimat terugkeren.

Nu herdenken we dat Wereldoorlog II in 1945 eindigde, 75 jaar geleden. Als we met dit boek de oorlogsgruwelen onder ogen nemen, denken sommigen misschien dat dit ons nooit meer zal overkomen en ook dat zij hieraan nooit zouden hebben meegedaan. In zijn voorwoord reageert Jeroen Olyslaegers hierop als volgt: 'Voor mij betekent herdenken dat we ervan uitgaan dat deze gruwel morgen opnieuw zou kunnen gebeuren en dat we vooral onszelf niet al te veel moeten vertrouwen.' Auteur Jos Vander Velpen voegt daaraan toe: 'Zodra de overheid de mensenrechten niet meer eerbiedigt en beschermt, maar zelf het voortouw neemt bij georganiseerde discriminatie en geweld, wordt de weg naar de vreselijkste misdaden geplaveid.'

En wie het overbodig vindt al die gebeurtenissen uit het verleden op te rakelen, 'want het verleden is het verleden', mogen we eraan herinneren dat het Vlaams Belang momenteel de grootste politieke partij in Vlaanderen is en dat tijdens de jongste betoging van het Vlaams Belang op de Heizel door sommigen de Hitlergroet werd gebracht.



⊕ Voor de goede orde

Voor de goede orde
Handhaven van regels en wetten
Referentie: 9789046904350

Dit boek behandelt de problemen waarvoor professionals met een handhavende functie dagelijks voor komen te staan en biedt naast theoretische inzicht vooral praktische handvatten. Met veel aansprekende voorbeelden uit de sociale- en juridische praktijk. Goede handhaving is cruciaal voor de goede orde in de samenleving. De leerplichtambtenaar die een vmbo-er aanspreekt op spijbelgedrag, de sociaal onderzoeker die fraude constateert en de uitkering moet stopzetten: het effect van regelgeving is in belangrijke mate afhankelijk van de wijze waarop deze mensen hun werk uitvoeren.



“Zacht waar het kan, hard waar het moet” is hoe de overheid goede handhaving typeert. Handhavers zijn daarom generalisten: ze werken in een juridisch kader, bezitten communicatieve vaardigheden en hebben oog voor de positie van de individuele regelovertreder. Voor de goede orde behandelt de problemen waarvoor professionals met een handhavende functie dagelijks voor komen te staan. Kies je voor een straffende of juist een dienstverlenende aanpak? Hoe houd je rekening met diversiteit en situationele verschillen? In vier delen worden de volgende onderwerpen besproken: de plaats van handhaving in beleid en wetten; het dagelijks werk van handhavers; theorieën die verklaren waarom mensen zich niet (of wel) aan regels houden; gespreksmodellen; de persoonlijke kwaliteiten van handhavers. Het boek geeft naast theoretische inzicht vooral praktische handvatten en bevat vele aansprekende voorbeelden uit zowel de sociale- als de juridische praktijk. De verbinding tussen theorie en praktijk maakt Voor de goede orde zeer geschikt voor studenten HBO-Rechten, Sociaal Juridische Dienstverlening, Social Work en Integrale Veiligheidskunde. Professionals met een handhavende functie kunnen dit boek gebruiken voor bijscholing.

ANTIPESTTEAM

⊕ Een goed gesprek helpt

Gesprekken die werken
Impact met een goed gesprek
Referentie: 9789462721395

Een inspirerend boek vol praktische tips, om direct, persoonlijk en doelgericht met elkaar in gesprek te gaan.

Dit is een inspirerend boek vol praktische tips, om direct, persoonlijk en doelgericht met elkaar in gesprek te gaan. Door een goed gesprek op het werk ervaar je minder spanning, werk je prettiger en effectiever samen en ga je werkstress te lijf.

Op het werk praten we doorgaans veel, maar zeggen we meestal niet alles wat gezegd moet of kan worden. Van de tweewekelijkse bila tot de jaarlijkse beoordelingscyclus: op z'n slechtst is het niet meer dan sociaal wenselijk gedrag en het uitvoeren van rituelen.



‘Beoordelingsgesprekken kosten bedrijven in Nederland een miljard euro per jaar en leveren niets op dan frustratie’, aldus docent HRM aan de Vrije Universiteit Kilian Wawoe in het NRC. Zonde van onze tijd en energie!

Dat wil zeker niet zeggen dat we moeten stoppen met praten, maar het is wel tijd om onze gespreksroutines te doorbreken. En niet alleen op formele gespreksmomenten. Een gesprek met impact is namelijk de sleutel tot een prettige en productieve werkomgeving.

Gesprekken die werken daagt iedereen, leidinggevend of niet, uit om het anders aan te pakken en van de gebaande gesprekpaden af te wijken. Neem de tijd, verras jezelf en de ander, laat de spanning eens knetteren, zwicht niet voor zwijgen, laat wél het achterste van je tong zien, focus op talent en zuiver de lucht. Want als je werk maakt van je gesprekken, dan gaan ze écht werken.

⊕ Kluisrekeningfraude

Kluisrekening, wat is dat? Hoor ik u al vragen.

Welnu, dit is een nieuwe soort fraude om aan je geld te komen.

Een (zogezegde) medewerker van de bank belt u op om u te melden dat er een grote som geld van uw rekening verdwenen is.

Uiteraard heeft u geen grote som overgeschreven en u schrikt van het bedrag dat genoemd wordt.

De medewerker van de bank stelt u dan voor, om erger te voorkomen, dat u het overige geld op een andere rekening plaatst (kluisrekening), zodat de daders niet met nog meer geld kunnen gaan lopen.

Uiteraard kunt u dat zelf niet, dus stelt de medewerker voor om dat voor u te doen. U moet gewoon de gegevens van uw rekening doorgeven en de rest doet hij / zij dan wel voor u.

Weet dat:

Een bank u nooit op deze manier zal benaderen.

Een medewerker van de bank transacties kan doen op uw rekening zonder dat hij daarvoor naar u moet bellen om uw gegevens te verkrijgen. Bron: HBVL

Er liepen al honderden mensen schade op. Altijd voorzichtig zijn dus.

⊕ Jonge criminelen

Het is een bekende opvatting dat jonge criminelen 'er wel overheen groeien' als ze ouder worden en erin slagen werk, woongelegenheden en een partner te vinden. Cijfers die de ontwikkeling van jonge delinquenten in beeld brengen ondersteunen deze opvatting voor een deel. Diezelfde cijfers laten echter ook zien dat sommige criminelen die met delinquentie begonnen in de late kindertijd of adolescentie tot ver in de volwassenheid delicten blijven plegen. En het gebeurt ook dat jongeren pas na de adolescentie, op jongvolwassen leeftijd, een criminele carrière starten.

In *Jonge criminelen die volwassen worden* presenteren Rolf Loeber, Machteld Hoeve, Wim Slot en Peter van der Laan internationale en Nederlandse onderzoeksgegevens die de ontwikkeling van deze jonge delinquenten in kaart brengen. Bij de totstandkoming van het boek werkten zij samen met de Amerikaanse studiegroep From Juvenile Delinquency to Adult Crime.

De onderzoeksgegevens hebben betrekking op risicofactoren zoals een gebrekkige zelfcontrole, psychische stoornissen, drugsgebruik, een vroege start van crimineel gedrag en het wonen in een achterstandsbuurt. Daarnaast is er aandacht voor sekseverschillen.

Jonge criminelen die volwassen worden.

Wat beïnvloedt hun gedrag en wat is de rol van Justitie? Referentie: 9789088506000
Dit boek presenteert internationale en Nederlandse onderzoeksgegevens die de ontwikkeling van deze jonge delinquenten in kaart brengen.



Een belangrijk thema in het boek is de vraag of een achttienjarige wel in alle opzichten als volwassene kan worden beschouwd.

Loeber en zijn medeauteurs alsook de auteurs van de afzonderlijke hoofdstukken hebben een enorme prestatie geleverd met het bijeenbrengen van onderzoeksresultaten die een nader licht werpen op een levensfase die van cruciaal belang lijkt te zijn als het gaat om het beëindigen, verdergaan of zelfs het aanvangen van crimineel gedrag.

⊕ Seksueel geweld stoppen

Vlaams minister van Justitie Zuhail Demir (N-VA) heeft het eerste actieplan tegen seksueel geweld voorgesteld. Ze reserveert 9 miljoen euro om laagdrempelige centra voor intrafamiliaal geweld uit te bouwen en is er 7,5 miljoen euro per jaar voorzien voor extra personeel bij de justitiehuisen. Andere projecten moeten nog begroot worden.

[persdossier_nationaal_actieplan_ter_bestrijding_van_alle_vormen_van_gendergerelateerd_geweld.pdf](#)

www.antipestteam.be



Voor alle verdere informatie, zie:

www.neutr-on.be

Samen tegen corruptie en onrecht

Stuur deze Nieuwsbrief verder naar familie, vrienden en kennissen, a.u.b.

Wie geen Nieuwsbrief meer wil ontvangen kan zich, op eenvoudig verzoek, uitschrijven via neutron.vakbond@skynet.be